

1 srijeda, 06.09.2006.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženik je ušao u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.13h
6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro svima.
10 Prije nego što počnemo, gospodine Milovančeviću, samo sam htio da Vam
11 kažem da je Vijeće ponovno razmotrilo svoje komentare o vremenskom planu i
12 Vijeće je odlučilo da Vam dozvoli da izvodite dokaze prema planu koji je Vaš,
13 ali će Vam dati koje je to vrijeme koje Vam je dozvoljeno za izvođenje dokaza i
14 to će saopštiti prema revidiranom rasporedu, prema pravilu 73ter, a to ćete
15 dobiti tokom današnjeg dana.
16 Molim da svjedok da svečanu izjavu koju je dobio.
17 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
18 ništa osim istine.
19 SVJEDOK: SLOBODAN PERIĆ
20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Možete sjesti, gospodine.
21 Gospodine Milovančeviću, imate riječ.
22 G. MILOVANČEVIĆ: Dobro jutro, časni Sude. Glavno ispitivanje prisutnog
23 svjedoka obaviće kobranilac u timu Odbrane, kolega Perović.
24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Gospodine Peroviću, dobro
25 jutro.
26 G. PEROVIĆ: Dobro jutro. Zahvaljujem, časni Sude.
27
28
29
30

1 Ispituje g. Perović:

2 P: Dobro jutro, gospodine Periću.

3 O: Dobro jutro.

4 P: Pre nego što otpočnemo sa glavnim ispitivanjem koje ću ja provesti
5 kao jedan od branilaca ovde optuženog gospodina Martića, imam dve molbe ili
6 bolje reći, dva upozorenja u odnosu na Vas. Molim Vas da na moja pitanja, za
7 koja ću se truditi da budu kratka i precizna, odgovarate na isti način. Tako
8 ćemo uštediti vreme. To je prvo.

9 A drugo upozorenje tiče se prevođenja. Da bi u zapisnik bile tačno unete
10 Vaše i moje reči, potrebno je da se ne preklapamo u međusobnim kazivanjima i da
11 između mojih pitanja i Vaših odgovora pravimo kratke pauze. Ja se nadam da ćemo
12 to uspeti da ispoštujemo obojica. Jesmo se razumeli?

13 O: Razumeli, razumeli.

14 P: Hvala Vam. Ako moj poštovani kolega tužilac ne bude imao primedbi, ja
15 bih Vas vodio kroz Vašu biografiju do perioda o kome ćete danas svedočiti. S tim
16 što ćete Vi, naravno, imati mogućnost da me u... o nečemu, ukoliko bude bilo
17 potrebe, korigujete ili dopunite.

18 G. PEROVIĆ: Kolega Black, Vi ste saglasni sa ovim?

19 G. BLACK: [simultani prijevod] Da, slažem se.

20 G. PEROVIĆ:

21 P: Gospodine Periću, Vi ste rođeni 1944. godine?

22 O: Da.

23 P: 1944. u mestu Budačka Rijeka, tada u Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji,
24 je li tako?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

- 1 P: Osnovnu školu završili ste u mestu Gornje Budačko.
- 2 O: Budački.
- 3 P: Gornji Budački. Od 1961. do 1963. školovali ste se u školi za
4 podoficire u Sarajevu...
- 5 O: Da.
- 6 P: ...na... nakon čega ste raspoređeni u garnizon u Peći.
- 7 O: Da.
- 8 P: Od 1963. do 1968. školovali ste se na Vojnoj akademiji u Beogradu,
9 smer kopnena vojska.
- 10 O: Da.
- 11 P: Nakon završetka vojne akademije, službovali ste u Virovitici kao
12 komandir čete, komandir voda i pomoćnik komandanta bataljona za moralno-
13 političko vaspitanje.
- 14 O: Tačno.
- 15 P: Od 1975. do 1977. školovali ste se na Visokoj vojnoj političkoj školi
16 u Beogradu.
- 17 O: Da.
- 18 P: Nakon završetka ove škole, službovali ste u Podravskoj Slatini kao
19 pomoćnik komandanta, a zatim komandant graničnog odseka.
- 20 O: Tačno.
- 21 P: 1980. godine prekomandovani ste u Viroviticu, gde ste obavljali
22 dužnosti pomoćnika komandanta mešovite protiv-oklopne artiljerijske brigade za
23 moral, i komandanta graničnog bataljona.
- 24 O: Tačno.
- 25 P: 1986. godine prekomandovani ste u činu pukovnika.
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 O: Potpukovnika.

2 P: U činu potpukovnika, dakle, u Zagreb u Komandu 5. armijske oblasti.

3 O: Tačno.

4 P: Rekli ste da ste rođeni u mestu Budačka Rijeka. Šta ste po
5 nacionalnosti?

6 O: Srbin.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, za zapisnik,
8 možete li reći koje je ime svjedoka? Vi ste mu se obratili samo kao gospodinu
9 Periću, ali mi bismo htjeli da imamo njegovo puno ime.

10 G. PEROVIĆ: Na početku je bila mala konfuzija. On je Slobodan Perić.
11 Svedok je Slobodan Perić.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Svjedoče, da li Vi ovo potvrđujete?

13 SVJEDOK: Tačno. Ja sam Slobodan Perić.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Peroviću.

15 G. PEROVIĆ: Hvala Vama, časni Sude.

16 P: Dakle, Vi ste po nacionalnosti Srbin?

17 O: Da.

18 P: Da li je Budačka Rijeka, selo u kojem ste rođeni, bilo isključivo
19 srpsko selo ili mešovito?

20 O: Isključivo Srpsko. Nijedne druge nacionalnosti nije bilo u selu.

21 P: Kad Vas ovo pitam, mislim na vreme kad ste rođeni u tom selu.

22 O: Kad smo rođeni /sic/, jedina je porodica bila Jasnić, Marica i Ninko.
23 Oni su bili na kraju sela, jedina... on je Srbin, ona Hrvatica. Mešovita.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, može se zaključiti da se radilo o isključivo srpskom selu, sa
2 samo jednom hrvatskom kućom?

3 O: Jeste.

4 P: Samo pravite male pauze pre nego što mi odgovorite.

5 Vi ste rođeni 1944. godine, dakle za vreme drugog svetskog rata. Je li
6 tako?

7 O: Tačno.

8 P: Imate li neka saznanja o tome šta se u Vašem selu događalo za vreme
9 drugog svetskog rata, u najkraćem?

10 O: U najkraćem mogu reći: moje selo udaljeno je od Zagreba 60
11 kilometara. Selo je doživelo nezapamćeni teror tada od hrvatske vojske, gotovo
12 je popaljeno, i više od pola stanovništva poubijano, zaklano.

13 P: Hvala. Recite mi, da li je neko iz Vaše uže porodice nastradao?

14 O: Jeste. Iz moje uže porodice, moj deda Novak, od oca otac, on je
15 zaklan sa još 103 meštana u crkvi Svete Petke Kolariću kod Vojnića, 29. aprila
16 1942. godine. A baka Kata, ona je zaklana u Jasenovcu, izgorila je takozvanoj
17 pičilivoj peći. A stric Andrija je zaklan od ustaša na Biljegu kod Vojnića.

18 P: Hvala.

19 O: I još mnogo porod... mnogo drugih članova dalje rodbine.

20 P: Iz Vaših biografskih podataka, videli smo da ste od 1968. do 1986.,
21 kao oficir Jugoslovenske narodne armije, služili u Virovitici, Podravskoj
22 Slatini, i opet u Virovitici. U kojoj bivšoj jugoslovenskog republici se nalaze
23 ta mesta?

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Ta mesta se nalaze u bivšoj republici Hrvatskoj.
- 2 P: Dakle, Vi ste praktično ceo svoj profesionalni vojni rok, da tako
3 kažem, službovali u Hrvatskoj?
- 4 O: Uglavnom, najvećim delom, u Hrvatskoj.
- 5 P: Kakvi su bili međunacionalni odnosi u Hrvatskoj u tom periodu?
- 6 O: Kako mislite, u JNA ili u društvu uopšte?
- 7 P: Mislim u društvu uopšte, jer se to reflektovalo i na odnose u armiji.
- 8 O: Pa najkraće da kažem, do 80-e godine prošlog veka, ti odnosi su bili
9 relativno tolerantni, bez nekih većih incidenata, izuzev perioda 1971. godine, u
10 vreme bujanja hrvatskog nacionalizma, takozvanog MASPOK-a. Da bi od 1980. godine
11 opet počeli u tom smislu ti odnosi da se remete nacion... nacionalne neke
12 isključivosti.
- 13 P: Pomenuli ste početak 70-ih godina i bujanje nacionalističkog pokreta
14 i MAS pokreta u Hrvatskoj u to vreme. Šta je karakterisalo taj period, u
15 najkraćem?
- 16 O: U najkraćem -
- 17 P: Izvinjavam se. Izvinjavam se. Samo da Vas upitam nešto s tim u vezi.
18 Vi ste tada bili na službi u garnizonu Virovitica, je li tako?
- 19 O: Tačno.
- 20 P: Recite nam ono što znate o tom periodu, u najkraćem.
- 21 O: U najkraćem, na društvenu i političku scenu, u to vreme, isplivale su
22 snage koje su kontrirale tadašnjoj politici Saveza komunista Jugoslavija,
23 Komunističke partije Hrvatske... Saveza komunista Hrvatske. Drugo, Virovitica je
24 bila jedan od glavnih centara Masovnog pokreta, da je napoznot... najpoznatija
25
26
27
28
29
30

1 ona kolono što je išla od Voćina, Podravske Slatine, prema Virovitici, gdje je
2 održan 1971. masovan skup hrvatskih nacionalista, sa zahtevom za secesiju
3 Hrvatske. U najkraćem.

4 P: To je bilo 1971. godine, je li tako?

5 O: Tačno.

6 P: Da li se sećate ko je u to vreme bio pomoćnik za pozadinu u 5.
7 armijskoj oblasti?

8 O: Sećam se. Komandant oblasti je bio Đoko Jovanić. Pomoćnik njegov za
9 pozadinu je bio general Janko Bobetko.

10 P: Dakle, 1971. godine, u vreme bujanja nacionalizma u Hrvatskoj,
11 pomoćnik za pozadinu u 5. armijskoj oblasti bio je general Janko Bobetko?

12 O: Tačno.

13 P: Da li biste nam mogli reći, u najkraćem, koje su bile glavne ideje
14 MAS pokreta?

15 O: MAS pokret je imao za platformu, svoju političku platformu, neke
16 osnovne odrednice, a one su značile da Hrvatska treba da se osamostali, da bo...
17 dobije elemente potpune državnosti, da bude članica Ujedinjenih nacija, jer da
18 je ona navodno od ostatka Jugoslavije eksploatirana.

19 P: Sećate li se nekih od glavnih aktera na političkoj sceni, vezano za
20 MASPOK u to vreme?

21 O: Bilo ih je mnogo. Najagilniji su tu bili Savka Dapčević-Kučar, Pero
22 Pirker, Dragutin Haramija, Ivan Zmori... Zvonimir Čičak, Marko Veselica, Šime
23 Đodan...

24 PREVODITELJICA: Molimo svjedoka da malo uspori.

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Svjedoče, od Vas se traži da malo
26 usporite.

27

28

29

30

1 Prevodioci ne mogu da Vas prate.

2 SVJEDOK: Hvala. Ako dozvolite, ponoviću. Znači -

3 G. PEROVIĆ:

4 P: Sećate li se nekih od aktera koji su i kasnije, 90-ih godina, bili
5 aktuelni na političkoj sceni? Iz tog vremena?

6 O: Pa od ovih koje sam nabrojao, bila je Savka Dapčević-Kučar, bio je
7 Mika Tripalo, bio je Dražen Budiša, Ivan Zvonimir Čičak, Šime Džodan. Među
8 najekstremnijim, Šime Džodan. Uglavnom to je.

9 P: Gospodine Periću, kakva je uloga bila tih 70-ih godina, 1971.
10 tačnije, Franje Tuđmana, Vladimira Šeksa, Janka Bobetka? Sećate li se? Vezano za
11 MASPOK.

12 O: Sećamo se. Tuđman je bio u nekom drugom planu. Verovatno, ocenio sam
13 tada i to je bilo opšte mišljenje, nije on imao dovoljno hrabrosti da se tada
14 eksponira, pa su ga čuvali kao u drugoj postavi. On je tada bio penzionisan kao
15 general, čini mi se. Nisam siguran. Onda je posle postao direktor nekog
16 istorijskog instituta u Zagrebu.

17 P: Samo trenutak, prekinuću Vas.

18 O: Da.

19 P: Da li su ovi ljudi koje sam pomenuo - Tuđman, Bobetko, Šeks i ostali
20 - bili osuđivani posle...

21 O: Jesu -

22 P: ...političkog poraza MASPOK?

23 O: Tačno.

24 P: I zbog čega?

25 O: Tačno. Znam da je bio osuđivan Mesić. Izdržavao je kaznu u Staroj
26 Gradiškoj. Znam da je osuđivan Vladimir Šeks. Znam i Tuđman da je osuđivan, ali

27

28

29

30

1 verujem da je malo održô, njemu je navodno oprošteno. Govorili su lično od Tita,
2 da se Tito zauzeo da mu je oprošteno. Drugo... evo toliko.

3 P: A zbog čega su bili osuđivani?

4 O: Pa osuđivani su upravo zato... zbog narušavanja celovitosti državne
5 zajednice i težnje za pobunom na osnovi separatizma.

6 P: I ponovo podsećam da je to 1971. godina.

7 O: Tačno.

8 P: Rekli ste da ste 1986. prekomandovani u Komandu 5. armijske oblasti u
9 Zagreb.

10 O: Tačno.

11 P: Koja je Vaša konkretna dužnost bila u Komandi 5. armijske oblasti? Za
12 šta se konkretno bili zaduženi?

13 O: Ja sam bio premešten u glavno udarno odelenje, operativno-nastavno
14 odelenje Komande 5. armijske oblasti i bio sam jedan od referenata, ujedno
15 referent za granicu, državnu granicu.

16 P: Dakle, Vaša konkretna dužnost bila je vezana za kontrolu
17 jugoslovenske granice. U odnosu na koje države, možete li mi reći?

18 O: Ja sam pod kontrolom imao 888 kilometara državne granice, koja je
19 bila u nadležnosti Komande 5. armijske oblasti, od Ankarana do negde blizu
20 Donjeg Miholjca. To je prema granici... granica prema Italiji, prema Austriji i
21 prema Mađarskoj.

22 P: Hvala. U vreme kad ste prekomandovani u Zagreb u Komandu 5. armije,
23 ko je bio komandant 5. armijske oblasti, da li se sećate?

24 O: U vreme kad sam premešten u Komandu 5. armijske oblasti, već godinu
25
26
27
28
29
30

1 dana na dužnosti komandanta armije nalazio se general pukovnik Martin Špegelj.

2 P: Šta je bio po nacionalnosti general Špegelj?

3 O: Hrvat.

4 P: Šta nam možete reći o stanju u 5. armijskoj oblasti Jugoslovenske
5 narodne armije u periodu u kome je general Špegelj bio njen komandant?

6 O: U kom smislu, da budete određeniji, stanje?

7 P: Šta je karakteristično za period u kojem je on vršio dužnost
8 komandanta 5. armijske oblasti?

9 O: Ja mogu suditi na onoga... suditi na osnovu onoga što sam lično
10 doživljavao prilikom izvršavanja zadataka, susreta službenih i neslužbenih sa
11 generalom Špegeljom, i poteza koje je on vukao kroz naredjenja meni na
12 izvršavanju zadataka.

13 P: Upravo sam na to mislio. Dakle, ono što je Vama poznato iz tih
14 kontakata, iz tih naredbi, šta biste rekli, kako biste okarakterisali period u
15 kojem je Špegelj bio na čelu 5. armije?

16 O: Da budem određen: onako kako sam vaspitan u armiji, tada Titovoj
17 armiji, do dolaska komandanta Špegelja, nije mi bilo bitno, niti sam uočavao ko
18 je Hrvat, ko je Mađar, ko je Srbin, ko je Musliman, Slovenac. Nisam niti obraćao
19 pažnju, nit nam je to bilo bitno. Možda eventualno smo po prezimenu prepoznavali
20 ko je... ko je nacio... nacije.

21 Međutim, već tada se uočava da se u kadrovskoj politici počinju
22 primjenjivati kriteriji koji su mene malo začudili. Konkretno se radilo o
23 granici, dok sam još vio komandant u Virovitici 1985., dok nisam premešten 1986.

24

25

26

27

28

29

30

1 Kad je Špegelj došao za komandanta armije, on je počeo forsirati na granicu
2 kadar iz njegovog rodnog mesta. Dakle, civili koji su odslužili vojni rok i
3 imali čin desetara, odnosno kaplara, da se prime u vojsku po ugovoru na tri
4 godine, sa mogućnosti da se produži taj ugovor još dva puta...

5 P: Samo trenutak.

6 O: ...dva puta po tri godine.

7 P: Samo trenutak. Prekinuću Vas za momenat.

8 O: Da.

9 P: Kažete da je Martin Špegelj forsirao kadrove iz svog rodnog sela i
10 okoline. Šta su bili po nacionalnosti ti ljudi koje je on forsirao, kako ste
11 rekli?

12 O: Hrvati. Tako je-

13 P: Samo momenat.

14 O: A-ha.

15 P: Ko je odlučivao o tome ko će biti rukovodeći kadar u 5. armijskoj
16 oblasti u to vreme?

17 O: Mislite u odnosu na dužnost komandanta? Komandanta armije?

18 P: Mislim na one koji su bili potčinjeni generalu Špegelju...

19 O: A-ha.

20 P: ...načelnike odelenja i tome slično?

21 O: Pa naravna stvar da je odlučivô komandant o tome, na kolegiju svom.

22 P: A komandant je bio Špegelj?

23 O: Jest.

24 P: O čemu je najviše vodio računa general Špegelj, odlučujući o tome ko
25 će biti načelnici odelenja?

26 O: Tu je došlo isto do velike reorganizacije komande.

27 P: Samo ukratko, gospodine Periću. O čemu je najviše vodio računa
28 general Špegelj?

29

30

1 O: Vodio je računa da na dužnost načelnika odelenja armijskih uglavnom
2 dolaze starešine hrvatske, slovenačke, muslimanske nacionalnosti, a da se
3 potiskuju starešine Srbi.

4 P: Hvala Vam. Da li ste kasnije pratili karijeru generala Špegelja?

5 O: Jesam, kasnije sam -

6 P: Šta se sa njim desilo?

7 O: Pa on je došao u HDZ-ovsku vlast, iako je na početku se... učestvovao
8 u izborima kao kandidat, ovaj, na strani Račanove SDP. Ipak se priklonio HDZ-u i
9 dobio je dužnost, valjda, ministra odbrane. Kasnije je bio u nekoj maloj
10 nemilosti, došlo je kod njih do nekog međusobnoj rivalstva, sukoba. Ali uglavnom
11 se održao na političkoj sceni Hrvatske.

12 Izostavio sam, ako može.

13 P: Izvol'te.

14 O: Kasnije, kada je otišao u penziju nakon tih izbora, formirao je u maju
15 1991. Hrvatsku vojsku.

16 P: Pre formiranja Hrvatske vojske, sećate li se nečeg što je
17 karakteristično baš za generala Špegelja?

18 O: Ah, pa to je ilegalan uvoz oružja. Uglavnom je to radio na dva
19 granična prelaza, uvozeći iz Mađarske šleperima Čazmatransa na Terezinom Polju,
20 Barcs - Terezino Polje; zatim, Goričan, znači iznad Nađ Kanjiže, Goričan. Ti
21 šleperi Čazmatransa su uvezli oružje iz Mađarske i on je bio glavni
22 organizator. O tome je moj starješina, kapetan Jagar, snimio film.

23 P: Taj film je prikazan javnosti...

24 O: Da.

25 P: ...je l' tako?

26 O: Tačno. Prikazan je dvadeset, ako se ne varam, šestog januara, 1991.
27 godine.

28 P: Vi ste videli taj film?
29
30

- 1 O: Jesam.
- 2 P: Pomenuli ste kapetana Jagara.
- 3 O: Da.
- 4 P: Vi ste ga lično poznavali?
- 5 O: Ja sam ga primio na službu za komandira karaule, a kad je Špegelj
6 došao na dužnost komandanta armije, on mi je uzeo Jagara jer su iz istog mesta,
7 i odveo ga sebi u ličnu nadležnost komande armije za komandanta nastavnog
8 poligona Gakovo kod Virovitice.
- 9 P: Taj Jagar je snimio ovaj film...
- 10 O: Da.
- 11 P: ...čiji su akteri on i general Špegelj?
- 12 O: Da.
- 13 P: S obzirom da poznajete kapetana Jagara lično...
- 14 O: Da.
- 15 P: ...da li ste ijednog trenutak posumnjali u autentičnost ovog filma,
16 pošto ste ga pogledali?
- 17 O: Nijednom. Zato što sam poznavô objekte gde je snimljen film.
- 18 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Oprostite, kako se piše ime Jagar?
- 19 SVJEDOK: Ne razumem.
- 20 G. PEROVIĆ: /nečujno/ piše ime Jagar... prezime Jagar. Ja to mogu -
- 21 SVJEDOK: Jagar Vlado. On... Ime mu je Vlado, prezime J-a-g-a-r.
- 22 G. PEROVIĆ: Ja-gar.
- 23 SVJEDOK: Ja-ga-r.
- 24 G. PEROVIĆ: Vlado.
- 25 SVJEDOK: Vlado.
- 26 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala.
- 27 Nastavite, gospodine Peroviću.
- 28 G. PEROVIĆ:
- 29 P: Rekli st... Rekli ste da je Vaše zaduženje bilo kontrola
30 jugoslovenske granice prema Italiji, Austriji i Mađarskoj.

1 O: Da.

2 P: Kakvo je u tom periodu bilo stanje na granici? Mislim na ovo vreme od
3 trenutka kad ste u Zagrebu. Da li se nešto promenilo u periodu u kome ste Vi
4 bili zaduženi za granicu? Govorili ste o ilegalnom snabdevanju naoružanjem.

5 O: Pa menjalo se dosta. Ja, pošto sam vodio granicu, sastavlja sam
6 izveštaje mesečne za generalštab u Beogradu i dobija sam podatke od potčinjenih
7 komandi - bilo je 10 graničnih bataljona - a naročito podatke sa područja
8 Hrvatske, odnosno iz Podravine, na granici prema Mađarskoj, da se uočavaju
9 civili sa oružjem po selima Sopje, Novaci, Predrijevo, Laška.

10 PREVODITELJICA: Svjedok se moli da malo sporije navodi imena.

11 SVJEDOK: Znači, ponavljam: od počinjenih komandi, naročito iz Podravine,
12 Virovitice i Koprivnice, gde su bile smeštene komande graničnih bataljona -

13 G. PEROVIĆ:

14 P: Samo trenutak. To su mesta na granici prema Mađarskoj, je li tako?

15 O: Mađarskoj. Gde sam dobija njihove izveštaje koje su potpisivali
16 komandanti graničnih bataljona, da se u mestima, recimo na području Virovitice:
17 Sopje, Vaška, Novaki, na području Koprivnice: Golaž, Dalam, primećuju civili
18 Hrvati koji imaju oružje.

19 P: Momenat. Govorite o kojoj godini?

20 O: Pa to je od osamdeset, praktično, sedme, do negde 1991. U... Čitav
21 taj period. I na osnovu tih izveštaja potčinjenih, radio sam kumulativni,
22 zbirni, izveštaj za pretpostavljenu komandu i navodio sam to. Naravno, taj
23 zbirni izveštaj potpisuje komandant armije, general Špegelj ili njegov načelnik

24

25

26

27

28

29

30

1 štaba.

2 P: Hvala. U Zagreb ste prekomandovani 1986. Dokle ste službovali u
3 Zagrebu?

4 O: Do 17.08.1991.

5 P: Gospodine Periću, koja je bila zona odgovornosti 5. armijske oblasti?
6 Mislim na teritorije.

7 O: Zona odgovornosti 5. armijske oblasti obuhvatila je praktično...
8 obuhvatala je praktično čitavu Sloveniju, gotovo više od 50% Hrvatske, znači na
9 granici dole Knin, ovamo na granici Slavonski Brod, gore severno Orahovica.
10 Znači, oko dve trećine Hrvatske, praktično i Sloveniju.

11 P: Hvala. U to vreme, znači reč je o 1990., sećate li se da li su u
12 Hrvatskoj i Sloveniji održani višestranački izbori?

13 O: Da, sećam se. U Sloveniji su održani izbori. Pobedio je Demos. U
14 Hrvatskoj su održani izbori. Pobedio je HDZ.

15 P: Posle tih izbornih ishoda, da li je došlo do neke promene u odnosu
16 Hrvatske i Slovenije prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji? Sećate li se?

17 O: Sećam se živo tih aktivnosti. Prvo je počelo medijski, a onda je
18 počelo preko praktično bojkota, do konačno u završnici, skidanja tabli sa
19 oznakama "Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija" i postavljanjem
20 tabli "Narodna Republika Slovenija", odnosno "Republika Slovenija", na granici.

21 P: O tome ćemo malo kasnije.

22 O: Da.

23 P: Mislim na to da li je došlo do promene u odnosu Hrvatske i Slovenije
24 prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji, prema njenim starešinama, njenom
25 starešinskom kadru i vojnicima? Samo trenutak. Šta bi ste kao karakteristično za
26 promenu, ako je došlo do promene odnosa, naveli?

27

28

29

30

1 O: Promene su uočljive nakon 14. Kongresa, znači, ovaj, prekida rada 14.
2 Kongresa, napuštanjem slovenačke delegacije Kongresa -

3 P: To je bilo koje godine?

4 O: 1989., ako se ne varam. Eh, tada je pročel... tada se praktično
5 izmenio odnos ukupan slovenačkog javnog mnjenja, zvaničnih organa vlasti, prema
6 jedinicama JNA na području Slovenije, a kasnije, naravno, i Hrvatske. To se
7 ogledalo u brojnim akcijama. Jednostavno, nestalo je one prisnosti, napravljen
8 je neki... ne našom krivnjom, napravljen je neki veštački jaz. Sve manje su
9 službeni organi Slovenije odazivali se na naše pozive da prisustvuju određenim
10 aktivnostima našim. Tako je da napravljena jedna... jedna ovako tenzija koja je
11 iz dana u dan rasla.

12 P: A posle pobede HDZ-a na izborima u Hrvatskoj, kakav je odnos bio
13 prema JNA i njenim... i njenom sastavu?

14 O: Gotovo po istom obrascu kao što je to rađeno u Sloveniji, radilo se i
15 u Hrvatskoj. Isti obrazac, iste metode, ista sredstva, možda još u drastičnijem
16 obliku.

17 P: Kad kažete "u drastičnijem obliku", na šta mislite?

18 O: Pa da govorim u smislu potpunog bojkota, izolovanja garnizona,
19 odnosno kasarni; od zapreka da se isporuči voda, isključivanjem vode, struje,
20 telefona; blokadom, kasnije već, kasarni 1991.; nedozovljavanje komuniciranja,
21 znači, sa kasarnama; ograničavanje i osmatranje izlaska svakog pokreta iz
22 kasarni; bojkotovanje porodica vojnih lica; širenje letaka. U letcima su se
23 navodili /?navodila/ pitanja da se pod... deca ne druže sa decom starešina; da
24 se u brave stavljaju čačkalice, ekseri; da se parkiraju vozila stare... pred
25 stanove starešina, tamo gde im to smeta; da... pogrđni nazivi za JNA - koja je
26 istinski bila rasadnik bratstva i jedinstva - od jugokomunističke, srbočetničke,
27 kako su nas sve zvali, mislim da je to strava... strašno.

28
29
30

1 P: Hvala. Prvi oružani sukob na prostoru bivše Jugoslavije dogodio se u
2 Sloveniji, je li tako?

3 O: Tačno.

4 P: I, u najkraćem, šta se dogodilo u Sloveniji?

5 O: Pa jednostavan akt o secesiji se, pre svega, svodio na to da se
6 Slovenija i tim zvaničnim nekim obeležjima, odvoji iz sastava Jugoslavije. Pa
7 sam spomenuo da su već 25. juna osvanule table na granici "Narodna
8 Republika...", odnosno "Republika Slovenija", umesto "SFRJ". Znači, bez... a da
9 Vas podsetim, članom 4 tadašnjeg Zakona o kretanju i boravku u graničnom pojasu
10 i prelaženju državne granice, član 4 je govorio da su granične vojne jedinice
11 zadužene za obezbeđenje granice van naselja i javnih puteva. A na javnim
12 putevima i naseljima, granicu obezbeđuju pripadnici civilne milicije.

13 P: Samo momenat, gospodine Periću.

14 O: Da.

15 P: Dakle, Slovenija je, ako Vas dobro razumem, a Vi me korigujte ako
16 nisam u pravu, preuzela državne granice...

17 O: Jest.

18 P: ...tada, krajem juna 1991. godine.

19 O: Tačno.

20 P: I šta se tada dogodilo?

21 O: Oni su postavili na granične prelaze svoju policiju - inače su i do
22 tada imali - svoje carinike, i do tada su ih imali; ali su uglavnom koristili
23 oznake da je to Republika Slovenija, samostalna. Znači, nisu dozvoljavali
24 nijednom jugoslovenskom organu, saveznom organu, da ostvari uvid, pa ni JNA, šta
25 se to dešava na granici.

26 P: Hvala. Kako je okončan taj sukob u Sloveniji?

27

28

29

30

1 O: Taj sukob je nažalost okončan onako kako niti smo mi to želeli u
2 armiji, niti je većina građana to želela - sukobom Slovenačke Teritorijalne
3 odbrane. A da podsetim, oni su uzurpirali Teritorijalnu odbranu, kao svoje
4 oružane snage. Teritorijalna ogr... odbrana po tatr... tadašnjem Zakonu o
5 odbrani, je bila druga komponenta oružanih snaga SFRJ. Al' oni su je prisvojili
6 kao vlastitu oružanu silu i upotrebili je protiv jedinica JNA koje su dobile
7 zadatak da povrate legitimitet savezne vlasti na državnoj granici.

8 P: Hvala. U tom trenutku, jedina regularna oružana sila na prostoru
9 bivše Jugoslavije, koja je?

10 O: Regularna oružana sila su JNA. JNA, Jugoslovenska narodna armija.

11 P: Druga ne postoji?

12 O: Ne.

13 P: Konflikt je okončan povlačenjem Jugoslovenske narodne armije iz
14 Slovenije, je li tako?

15 O: Tačno.

16 P: To su -

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Prigovor, časni Sude. Sada se ovde
18 prelazi na sugestivna pitanja.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, jeste čuli ovo?

20 G. PEROVIĆ: Prihvatam. I preformulisaću pitanje. Prihvatam da je ovako
21 kako sam ga uputio, možda moglo biti sugestivno.

22 P: Recite nam, gospodine Periću, po Vašem saznanju, došlo... došlo je do
23 konflikta, trajao je koliko? Otprilike.

24 O: Pa konflikt je trajao /?od/ 26. juna 1991. do negde 7. jula, kada je
25 praktično doneta odluka o prekidanju neprijateljstava i...

26

27

28

29

30

- 1 P: Tu odluku, ko je doneo?
- 2 O: ...statusa kvo. Mislim da je donelo savezno Predsedništvo.
- 3 P: I šta se događa onda?
- 4 O: Posle te odluke događa se to da je ubrzo usledila odluka o povlačenju jedinica JNA
5 iz Slovenije.
- 6 P: Hvala. Šta se dogodilo sa jedinicama JNA koje su bile stacionirane u Sloveniji?
- 7 O: Pa ovako, da Vam kažem najgrublje.
- 8 P: U najkraćem.
- 9 O: Naj... U najkraćem. Mislim da je malo armija u svetu, posebno u saveznim državama
10 kao što je to bila JNA, koje bi dozvolile na takav način da njen sastav bude пониžen. Mene su
11 starešine i Hrvati i Slovenci, i vojnici i Hrvati i Slovenci, Albanci, postavljali pitanje i
12 čudili se: otkud tako školovani ljudi koji su na izborima pobedili, pa da tako vređaju i n... i
13 nevaspitno se odnose prema mladoj generaciji, dvadesetgodišnjacima vojnicima, šireći nacionalnu
14 mržnju? Otvoreno su mu vojnici govorili šta -
- 15 P: Moram da Vas prekinem, gospodine Periću.
- 16 O: Da.
- 17 P: Pitao sam Vas samo da mi ukratko odgovorite šta se dogodilo sa jedinicama JNA koje
18 su bile stacionirane u Sloveniji.
- 19 O: Eh, a jedinice su -
- 20 P: [govornici govore istovremeno] ...napustile.
- 21 O: Dobro. I prvo su blokirane, držane u blokadi. Potom su napadnute, kako prilikom
22 nastupa ka granici da izvrše zadatak, napadane su, a isto tako i u povlačenju. Manje su, hajde,
23 u povlačenju, ali prilikom nastupa prema granici, napada... napadate su, a naše jedinice su
24 dobile zadatak da preuzmu granicu i naređenje da ne smiju da otvaraju vatru. To je slovenačka TO
25 koristila i otvarali su besomučno vatru na tu decu koja nisu smjela da uzvrate jer su imali
26 naređenje da ne smiju otvarati vatru.
- 27 P: Da li se Jugoslovenska narodna armija konačno povukla iz Slovenije?
- 28 O: Konačno se povukla iz Slovenije sa delom... delom materijalno-
- 29
- 30

1 tehničkih sredstava i ljudstvom, najviše komunikacijama Ljubljana-Zagreb-Beograd
2 i delom prema Bosni, preko Bihaća-Karlovca-Bihaća, i delom preko mora, dole za
3 Ploče, Crnu Goru.

4 P: Dakle, povlačeći se iz Slovenije, jedinice i oprema JNA morali su da
5 prođu kroz Hrvatsku, je li tako?

6 O: Tačno.

7 P: Da li su sve jedinice i oprema bez problema izvučeni iz Slovenije?

8 O: Koliko ja znam, a bio sam u poziciji da pratim, neposredno sam radio
9 na operativnoj karti na isturenom komandnom mestu Slunj, znači to je bilo
10 istureno komandno mesto 5. armijske oblasti, pratio sam izvlačenje tehnike i
11 ljudstva, odnosno jedinica, iz Slovenije.

12 P: Na putu kroz Hrvatsku?

13 O: Jeste. Naravno da sva tehnika nije mogla železničkim kompozicijama,
14 auto kolonama, a delom iz Rijeke brodovima za Crnu Goru, izvući se. Deo tehnike
15 je ostao u Sloveniji. Recimo, u garnizonu Pivka, ostala je čitava oklopna
16 jedinica sa najmodernijim tenkovima.

17 P: Samo momenat. Ova oprema, tehnika koje je povlačena kroz Hrvatsku...

18 O: Da.

19 P: ...vozovima ili na neke druge načine, da li je to povlačenje kroz
20 Hrvatsku teklo bez problema?

21 O: Nije teklo bez problema. Kompozicije koje su svakodnevno polazile iz
22 Slovenije sa mariborskog pravca, ljubljanskog pravca - tamo su bila dva korpusa,
23 31. mariborski korpus, 14. korpus ljubljanski - ta tehnika na kompozicijama u
24 Hrvatskoj je... kompozicije su zaustavljanje, napadnute. Ja znam za četiri
25 slučaja gdje su vozovi od negde 25 vagona teretnih vojne opreme zaustavljeni,
26 opljačkani od strane hrvatskih paravojnih snaga; oprema uključujući i borbenu
27 tehniku i neorbenu, razvučena sa tih kompozicija i sklonjena po dubini
28 Hrvatske.

29

30

1 P: Hvala. Molim da se na monitoru pokaže dokument Odbrane pod brojem
2 106. Ako možete samo malo da uvećate.
3 O: Aha. Može. Dobro je.
4 P: Gospodine Periću, možete li da...
5 O: Može, može.
6 P: ...vidite ovaj dokument?
7 O: Može.
8 P: Da li iz zaglavlja dokumenta vidite kome je upućen?
9 O: A ovo je Komanda 9. korpusa upućuje Generalštabu oružanih snaga SFRJ
10 i Komandi vojno-pomorske oblasti. To je Komanda 9. korpusa, kninska komanda.
11 P: Očigledno je došlo do nekog nesporazuma. To nije dokument koji sam
12 hteo da Vam pokažem. Ja imam podatak da se radi o dokumentu Odbrane pod brojem
13 106, 1D0-106.
14 G. BLACK: [simultani prijevod] Možda mogu pomoći, časni Sude. Ovo je
15 malo zbunjujuće. Znači, ovo je broj prema pravilu 65ter, a to je drugi format od
16 formata koji ima tužilac. ERN oznaka ovog dokumenta treba da bude 1D00-5073,
17 ukoliko ne griješim.
18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro. Hvala vam.
19 G. BLACK: [simultani prijevod] Ili 5071 u verziji na B/H/S-u, a 5073 u
20 verziji na engleskom, odnosno u prevodu na engleski jezik.
21 G. PEROVIĆ: Ja mislim da sad imamo taj dokument. Samo ga malo
22 uveličajte.
23 P: Da. To je taj dokument. Vidite li ga, gospodine Periću? Da li iz
24 zaglavlja ovog dokumenta vidite kome je upućeno?
25 O: Da. To je iz Kabineta saveznog sekretara upućeno predsjedniku Vlade
26 Republike Hrvatske, gospodinu Franji Grgure.
27
28
29
30

1 P: Greguriću.

2 O: Greguriću.

3 P: Molim da se okrene druga strana ovog dokumenta, samo da vidimo ko ga
4 je potpisao.

5 O: A ja -

6 P: Ko upućuje ovo?

7 O: Pomoćnik saveznog sekretara, admiral Stane Brovet.

8 P: Sad bih Vas zamolio samo da pokažemo prvu stranu ponovo. I malo
9 uveličajte.

10 Gospodine Periću...

11 O: Da.

12 P: ...molim Vas da nam pročitate uvod i paragraf 1 ovog pisma. Uvod i
13 paragraf 1 ovog pisma.

14 O: "Obaveštavam... Gospodine predsjedniče, obaveštavamo Vas o nečuvenoj
15 plački /sic/ vojne imovine koju su izvršili pripadnici oružanih formacija
16 Republike Hrvatske, dana 29.08.1991. godine."

17 Pod 1: "Na pruži Zagreb-Beograd, u selu Ivankovo", Ivan-ko-vo, "zapadno
18 od Vinkovaca, zaustavljen je voz koji je prevezio vojnu opremu. Kompoziciju su
19 sačinjavala 29 teretnih i 2 putnička vagona. Organi MUP-a Hrvatske i pripadnici
20 Zbora narodne garde napali su voz, pratnju voza razoružali i odveli za sada u
21 nepoznatom pravcu. Sa vagona je skinuta vojna oprema koja je prevožena iz
22 Republike Slovenije po odluci Predsezni... Predsedništva Socijalističke
23 Federativne Republike Jugoslavije."

24 P: Hvala. Da li ovo što ste sada pročitali odgovara Vašim saznanjima?

25 O: Tačno.

26 P: Hvala.

27 G. PEROVIĆ: Časni Sude, čini mi se da je trenutak da napravimo pauzu u
28 radu. I pre toga samo molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Peroviću. Dokument
2 se usvaja u spis. Molim da mu se odredi broj dokaznog predmeta.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni sude, ovo će postati dokazni predmet
4 925.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Napravićemo pauzu i
6 nastavljamo sa radom petnaest do jedan /prijevod engleskog transkripta:
7 "petnaest do jedanaest"/.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim ustanite.

9 ... Početak pauze u 10.15h

10 ... Sjednica nastavljena u 10.44h

11 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

12 Izvolite sjesti.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću.

14 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

15 P: Sećate se gde smo se zaustavili na prethodnoj sednici? 'Oću da Vas
16 pitam: kakva je bila situacija u Hrvatskoj u to vreme? Dakle, govorili smo o
17 1990. godini, o... 1991. godini, o presretanju vozova koji su se povlačili iz
18 Slovenije sa tehnikom i opremom. I ja Vas pitam, vezano za taj period, kakva je
19 bila, po Vašem sećanju, situacija u Hrvatskoj u to vreme.

20 O: Pa ukupna situacija u Hrvatskoj u to vreme - pošto sam po prirodi
21 posla obilazio granicu i kontaktirô ne samo sa vojnim strukturama uz granicu,
22 nego i sa političkim lokalnim strukturama vlasti na terenu, meštanima sela uz
23 granicu. U narod, kako hrvatski tako i srpski, uvukô se strah. Samo da Vam
24 naglasim, na delu granice Hrvatske prema Mađarskoj, dobar deo stanovništva je i
25 srpske nacionalnosti, posebno na virovitičkom-slatinskom području Donjeg
26 Miholjca, gde ima negde uz granicu oko 12 sela /?sa/ srpskim živiljem. Posebno
27 kod srpskog živilja se uvukao strah jer su primetili da u hrvatskim selima,

28

29

30

1 meštani imaju naoružanje koje skrivaju.

2 P: Trenutak samo. Dali ste mi mogućnost da Vam postavim s tim u vezi
3 pitanje. Da li ste imali saznanje ko je naoružavao te meštane i po kom
4 kriterijumu?

5 O: Već tada dešavalo se, za mene kao vojnika, neuobičajena stvar na
6 teritoriji Hrvatske - da je uzurpirana od strane hrvatske vlasti, vojna
7 kartoteka u sekretarijatima narodne odbrane, gde su praktično ljudstvo koje je
8 bilo predviđeno za rezervni sastav jedinica, za popunu jedinica u ratu, preuzeto
9 u TO, a najveći broj kvalitetnog ljudstva uzet je za popunu rezervnog sastava
10 Ministarstva... jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske.

11 P: Samo trenutak. Zbog čega je to činjeno?

12 O: Po našoj oceni tada, a to se je kasnije pokazalo ispravnim, hrvatska
13 vlast je pokušala na taj način, i uspela, da kao legalne formacije SUP-a, da ih
14 do enormnog stanja uveća, neprimereno potrebama...

15 P: Samo momenat.

16 O: ...mirnodopskih uslova.

17 P: Zbog čega takvo uvećanje MUP-a?

18 O: Pa namera je verovatna bila da se neki ciljevi koji njihovi... ne
19 mogu se ostvarit'... koji se ne mogu, po njihovoj proceni, ostvarit' političkim
20 sredstvima, da se ostvare nasiljem. Osim toga... Izvinjavam se, tu dodajem, osim
21 toga, ilegalnim nabavkom... nabavkom naoružanja, naročito uvozom iz Mađarske,
22 koje je deljeno pripadnicima HDZ, naročito uz pogranična sela u... mještanima
23 koji gravitiraju garnizonima, odnosno kasarnama; stvaranjem paravojnih sastava;
24 i to se pokušalo sakriti od pripadnika JNA.

25 P: Šta su savezni organi, dakle na nivou Jugoslavije, preduzeli da se
26 spreči ovo? Da li Vi znate nešto o tome?

27

28

29

30

1 O: Znam. Kroz redovne informacije koje smo dobivali, operativne
2 izveštaje, doznavao sam i saznao da je savezno Predsedništvo donelo odluku da se
3 praktično sve naoružanje kod legalnih sastava... ilegalnih sastava, dakle
4 sastava koji su van sastava oružanih snaga, preda, vrati. Međutim, ta akcija
5 nije uspjela. Simbolične, zanemarljive količine su vraćene. Hrvatska vlast je
6 bojkotovala tu odluku i to nije sprovela.

7 P: Da li se ta naredba Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu
8 odnosila i na ov... oružje i opremu kod Teritorijalne odbrane?

9 O: Teritorijalna odbrana, na nju je postojao atak. Hrvatska vlast je
10 htela da svojata kao svoju odbranu, a ne komponentu oružanih snaga SFRJ, i pošto
11 je pretila velika opasnost da se to oružje Teritorijalnoj odbrani oduzme od
12 strane hrvatske vlasti, doneta je naredba da se to oružje iz skladišta koja su
13 bila na teritorijalnom principu vrati u skladišta pod kontrolom JNA.

14 P: Da li je ta naredba saveznog Sekretarijata ispoštovana?

15 O: Pa može se reći delimično, delimično da je ispoštovana. Međutim,
16 dobrim delom nije.

17 P: Šta je, po Vama, najdrastičniji vid pritiska na Jugoslovensku narodnu
18 armiju i njene objekte bio u to vreme? Govorimo znači o periodu leto/jesen 1991.
19 godine. Da li se sećate?

20 O: Sećam se. Najdrastičniji vid pritiska je pozivanje profesionalnog
21 vojničkog sastava, kao i vojnika na odsluženju vojnog roka, ne samo pripadnika
22 hrvatske nacionalnosti, nego pozivanje pripadnika muslimanske nacionalnosti,
23 makedonske, albanske, pa čak i srpske, da napuste jedinice JNA.

24 Drugo, pritisak, posebno na profesionalni kadar, hrvatske nacionalnosti,
25 bez obzira što su ti oficiri, kao i ja, i starešine podoficiri dali zakletvu toj

26

27

28

29

30

1 JNA, da je napuste. U protivnom će se smatrati izdajnici hrvatskog naroda. Mogu
2 reći ovde da je dobar deo starešina, mojih kolega, izražavao prema nama veliko
3 negodovanje što mora napustiti... napustiti JNA, iako su dali zakletvu, jer
4 govorili su: "Eto, moramo mi, nemamo rezervne domovine."

5 P: Sve to prethodi određenim događajima veđani... vezanim za... za jesen
6 1991. Šta se dešava sa garnizonima na području Hrvatske? Da li se sećate?

7 O: Naročito od 23. negde augusta, pa čitav septembar, počela je jedna
8 ofanziva hrvatskih paravojnih snaga na još tada uvek legalnu JNA, legalnu
9 oružanu silu, protiv vojnih objekata i jedinica u njima, garnizona, naročito
10 garnizona koji su raspolagali sa izrazito ubojnom, teškom borbenom tehnikom, ali
11 isto tako i graničnih karaula. Išlo se na blokadu, da bi odmah potom usledio i
12 napad. Tako se desilo da je čitavom Podravinom počeo... početi su napadi.

13 I odnos snaga je bio nesrazmeran. U kasarni koja je brojala, recimo, 200
14 vojnika i starešina, na njih je i... na nju je išlo oko 4.000, što
15 redarstvenika, jer oni su imali le... takozvanu leteću brigadu u MUP-u koju su
16 slali od garnizona do garnizona, iz Zagreba; zatim lokalne snage paravojne.
17 Opoljivali su kasarnu i napadali besomučno na vojnike i starešine, s pretnjom
18 da se predaju; pozivima.

19 P: Znači, govorite o periodu od kraja avgusta pa u jesen 1991. godine?

20 O: Do septembra.

21 P: Da. Recite mi: U tom periodu, da li se sećate nekih, rekao bih,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 najdrastičnijih primera takvog odnosa prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji i
2 njenim... i njenom kadru?

3 O: Pa navešću neke primere. U julu mesecu, moj naslednik koji je primio
4 od mene dužnost u Virovitici komandanta graničnog bataljona, major Vučković
5 Rade, prilikom obilaska granice u Podravini, na pravcu Virovitica-Cabuna,
6 napadnut je u službenom automobilu od takozvane Belanijeve /fon./ grupe u selu
7 Cabuna, vatrenim oružjem, pri čemu je ranjen sedeći u vozilu... ranjen u rame.
8 Odbijena su mu tri prsta leve ruke. To se desilo oko 20 časova u julu mesecu,
9 mislim da je 11. juli, nisam baš siguran. I sutradan sam ga ja posetio u vojnoj
10 bolnici u Zagrebu i video sam rane. On i vozač su ranjeni od te Belanijeve grupe
11 paravojne, u Cabuni i -

12 O: Samo trenutak. Da li se sećate još nekog tako drastičnog slučaja?

13 O: Dalje, slučaj, recimo, napada na garnizon Bjelovar početkom
14 septembra, gde je poginuo komandant brigade, pukovnik Kovačević, su ga ubili.
15 Dalje, načelnik bezbednosti, kapetan Dragiša Jovanović. Vojnici su... Još je
16 bilo gubitaka. Vojnici su uglavnom razoružani.

17 P: Momenat. Ko je izvršio napad na kasarnu Bjelovar?

18 O: Paravojne snage Hrvatske, takozvana ZNG i snage MUP-a.

19 P: Da li je tokom septembra na području Hrvatske bilo još takvih -

20 O: Da. Napadnuta je Komanda garnizona u Varaždinu. Zatim, napadnuta je
21 kasarna u kojoj je smeštena 220... 288. mešovita protivoklopna brigada u
22 Virovitici, ovoga, koja je također imala nest... nešto oko 200 ljudi, a na njih
23 jen... na... na tu brigadu je napadalo po 4.000 HDZ-ovaca, zengista i slično.
24 Niz drugih manjih sastava i garnizona. Uglavnom je to bila sinhronizovana
25 akcija, planirana, sa znanjem i pod instrukcijom hrvatske vlasti.

26

27

28

29

30

1 P: Da li za Vas nešto znači 21. septembar 1991. godine?

2 O: Da.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, mikrofon Vam nije
4 uključen.

5 G. PEROVIĆ: Izvinjavam se, časni Sude.

6 P: Moje pitanje je glasilo: Da li svedoku nešto znači datum 21.
7 septembar 1991. godine?

8 O: Da. Nalazio sam se na isturenom komandnom mestu armijskom na Slunju.
9 Tog 21. septembra, primio sam izvještaj iz 580. brigade, komandant je bio tada
10 pukovnik Marijanović Svetozar. Brigada je locirala na području Cerovca, južno od
11 Karlovca, da je na mostu na Korani, kod hotela *Korana* na ulasku u Karlovac, sa
12 pravca Kamenskog, izvršen masakr od strane hrvatskih paravojsnih snaga, gde je na
13 podmukao način likvidirano 13 rezervista JNA. Oni su razoružani, polegnuti na
14 zemlju, a zatim je počelo masakriranje, klanje, bodenje noževima. Taj izveštaj
15 sam primio negde oko 19 časova.

16 P: Samo momenat. Sada ću Vam prikazati jedan video zapis, pa ću Vam s
17 tim u vezi postaviti nekoliko pitanja. Imate li na monitoru? Možete li da
18 pratite, gospodine Periću?

19 Je l' možete da pratite?

20 O: Mogu.

21 [Gleda se videosnimka]

22 G. PEROVIĆ: Samo za momenat zaustavite prikazivanje filma.

23 P: Zamolio sam da moj kolega za momenat zaustavi prikazivanje filma da
24 bih Vam postavio jedno pitanje. Ovi ljudi u uniformama, ko su oni, po Vašem
25 viđenju?

26 O: Pripadnici JNA.

27

28

29

30

1 P: Dakle, oni su u uniformama, sivo-maslinaste boje. To su uniforme
2 Jugoslovenske narodne armije.

3 O: Tačno.

4 P: U ovom trenutku, šta oni rade? Da li ste mogli da zaključite?

5 O: Ja mislim da je ovo snimak iz Krnjaka, preuzimanje... preuzimanje
6 tela poginulih na koranskom mostu.

7 [Gleda se videosnimka]

8 SVJEDOK: Ovo je zadružni dom u Krnjaku. Odatle je moje selo jedno 4
9 kilometra.

10 [Gleda se videosnimka]

11 G. PEROVIĆ:

12 P: Dakle, ovo je iznošenje tela pripadnika... poginulih pripadnika na
13 koranskom mostu, pripadnika Jugoslovenske narodne armije?

14 O: Tačno.

15 [Gleda se videosnimka]

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, možda je to
17 notorna činjenica, ali postavljate sugestivna pitanja.

18 G. PEROVIĆ: Dozvoljavam takvu mogućnost, ali svedok je već govorio o tom
19 slučaju, da mu je poznat, i ja sam zato pomenuo da se radi o iznošenju tela
20 poginulih sa koranskog mosta. Svedoku je taj događaj poznat. On ga je prvi
21 pomenuo.

22 SVJEDOK: Da, ovde je i moj zet, od moje sestre muž, poginuo među ovim.
23 Gojković Svetozar.

24

25

26

27

28

29

30

1 [Gleda se videosnimka]

2 G. PEROVIĆ:

3 P: Preskočili smo nešto što smatram suvišnim, a Vas bih molio da
4 obratite pažnju na sledeće snimke koji... sa kojima ću... u vezi kojih ću imati
5 neka pitanja za Vas. Obratite pažnju na povrede ovih ljudi.

6 [Gleda se videosnimka]

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, prije nego
8 što nastavite, ja bih željela da mi se potvrdi ime mjesta na kojem se dogodio
9 ovaj incident, kao i da se potvrdi koji je to most o kojem ste govorili, zato
10 što se čini da postoje dva različita *spellings*, da se to drugačije piše, u
11 transkriptu, pa bi zamolila da to tačno uđe u zapisnik.

12 G. PEROVIĆ:

13 P: Gospodine Periću, čuli ste časnu sudiju Nosworthy. Možete li nam reći
14 još jedanput gde se ovaj događaj zbio, na kom mostu i u blizini kog grada,
15 odnosno sela?

16 O: Radi se o mostu na reci Korani, praktično na levoj obali reke Korane,
17 blizu hotela Korana u Karlovcu.

18 P: To je teritorija Hrvatske, je l' tako?

19 O: Jeste.

20 P: Mislim da smo dosta videli. Ja bih sada prekinuo prikazivanje ovog
21 filma. A Vas bih pitao, kao čoveka, iskusnog vojnika, profesionalca, učesnika u
22 ratu, da li možete da se izjasnite, videli ste o kakvim se povredama kod ovih
23 ljudi radi, kako su oni nastradali? Da li Vi možete da nam nešto o tome kažete?
24 Šta se na ti... na osnovu ovih povreda može zaključiti?

25 O: Znam dosta zato što upravo ja prikupljam materijal o tim ekstremima i

26

27

28

29

30

1 pišem knjigu. Objavio sam dve knjige do sad, al' u drugoj tematici. Drugo, što u
2 tom događaju i moj zet, moje sestre muž, Gojković Svetozar - sestra mi živi sad.
3 sa 'ćerkom u Beogradu - stradao.

4 Evidentno je jedno, da sličan način je Kordun već video u drugom
5 svetskom ratu, upotreba noža. Nož je simbol zločina hrvatskih snaga i u onoj
6 Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, pa izgleda i u ovoj. To je masakr nečuven,
7 neviđen...

8 P: Samo trenutak.

9 O: ...to je jednostavno iživljavanje.

10 P: Samo trenutak, gospodine Periću. Ako sam Vas dobro razumeo, hoćete da
11 kažete da su ovi ljudi uglavnom zaklani.

12 O: Zaklani.

13 P: Da još jednom to apostrofiramo, radi se o vojnicima, pripadnicima
14 regularne Jugoslovenske narodne armije.

15 O: Tačno.

16 P: Njih 13 je stradalo na koranskom mostu?

17 O: Jeste. 19 je zarobljeno, 13 je masakrirano.

18 P: I to se dogodilo, rekli ste, 21. septembra 1991. godine.

19 O: Jeste. Tada još uvek legalna oružana sila JNA.

20 G. PEROVIĆ: Ja molim da se ovaj video zapis uvede kao dokaz Odbrane.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokaz se uvodi u spis. Molim da mu se
22 dodijeli broj.

23 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet
24 926.

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

2 Izvolite, gospodine Peroviću.

3 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

4 P: Vi ste, gospodine Periću, govorili o... nešto ranije, o ilegalnom
5 naoružavanju određenih kategorija stanovništva u Hrvatskoj, o ilegalnom uvozu
6 oružja, pa ću Vam s tim u vezi pokazati jedan dokument.

7 Molim da na monitoru bude prikazan dokument Odbrane broj 107.

8 Možete li nam pročitati prvi stranu ovog dokumenta, gospodine Periću?

9 O: Ovo je od saveznog Sekretarijata... sekretara za narodnu odbranu,
10 upućeno Saveznom sekretarijatu za inostrane poslove, 31.08.1991. "Dostavljamo
11 vam... Dostavljamo informaciju o ilegalnom uvozu naoružanja avionom ugandske
12 kompanije i događajima u vezi s tim. Načelink, pukovnik doktor Vuk Obradović."

13 P: Pomenuli ste ugandski avion...

14 O: Da.

15 P: ...čitajući ovo. Da li su vam poznati događaji na koje se odnosi ovaj
16 informacija?

17 O: Da.

18 P: Recite nam ukratko ono što Vam je poznato.

19 O: Radi se o avionu, takozvani "Kikaš", kojim je na zagrebački aerodrom
20 Pleso dopremljeno oko 5.000 komada streljačkog naoružanja. Radi se o automatskim
21 puškama SAR 80. I to je, ovaj, zaplenjeno. Upućeno je za potrebe Hrvatske.

22 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvodi u spis. Molim da mu
24 se dodijeli broj.

25 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, to će biti dokazni predmet 927.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

2 Izvolite, gospodine Peroviću.

3 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

4 P: Pokazaću Vam još jedan dokument Odbrane, pod brojem 116 65ter. Imate
5 ga pred sobom, je l'?

6 O: /nerazgovjetno/ malo je sitno. Ako može -

7 P: Ako može malo da se uveća.

8 O: Eh. Hvala.

9 P: Vidite li, iz ovog dokumenta, ko ga je sastavio i kome je upućen?

10 O: Vidim. To je Kabinet saveznog sekretara za narodnu odbranu. Upućeno
11 je ministru odbrane Republike Hrvatske, gospodinu Luki... Luki Bebiću, tada.

12 P: Možete li nam reći o čemu govori ovaj dokument u uvodnom delu?

13 O: Pa govori o tome... Mogu da pročitam: "U vezi našeg telefonskog
14 razgovora, obaveštavamo Vas o broju pripadnika JNA koje su pripadnici MUP-a i
15 Zbora narodne garde Republike Hrvatske protivzakonito lišili slobode i odveli u
16 nepoznatom pravcu."

17 P: Da li su Vama... Možete letimično pogledati ovaj dokument. Da li su
18 Vama poznato događaji na koje se odnosi ovo pismo?

19 O: Pa uglavnom su poznati.

20 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

21 SVJEDOK: Naročito mi je poznato skidanje vojnika sa vozova koji su
22 pratili naoružanje i odvođenje u nepoznatom pravcu.

23 G. PEROVIĆ: Hvala.

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvodi u spis. Molim da mu
25 se dodijeli broj.

26

27

28

29

30

1 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, to će biti dokazni predmet 928.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

3 Nastavite, gospodine Peroviću.

4 A svjedoče, kada se dokumenti uvode u spis, zamolio bih Vas da se
5 suzdržite od davanja odgovora.

6 G. PEROVIĆ:

7 P: Rekli ste da ste u Zagrebu službovali do avgusta, 17. avgusta 1991.
8 godine. Koji je bio razlog Vašeg napuštanja Zagreba?

9 O: Sigurno da nije samovoljno. Ja sam po naređenu iz sastava Komande
10 upućen, jer deo je komande išo na istureno komandno mesto na vojni poligon
11 Slunj, a dve trećine komande su ostale u Zagrebu.

12 P: Hvala. Da li je u Zagrebu ostao neko od oficira Jugoslovenske narodne
13 armije iz Komande 5. armijske oblasti?

14 O: Pa uglavnom su svi ostali. Dve trećine sastava JNA je ostô, a jedna
15 je trećina je izišla na istureno komandno mesto sa tadašnjim komandantom,
16 general pukovnikom Životom Avramovićem.

17 P: Gde se nalazi... Izvinjavam se. Gde se nalazi Slunj?

18 O: Slunj se nalazi jugozapadno od Zagreba, na oko stotinjak
19 kilometara...

20 P: Dakle, u Hrvatskoj?

21 O: ...na području Korduna... Hrvatska. I... Na... Na granici između
22 Korduna i Like.

23 P: U Hrvatskoj?

24 O: U Hrvatskoj.

25 P: Ko je bio komandant na ovom isturenom komandnom mestu Slunj? Vaš
26 neposredni starešina.

27

28

29

30

1 O: Moj neposredni starešina, načelnik operativno-nastavnog organa, bio
2 je tada general major Petar Stipetić, a komandant armije, rekao sam već, general
3 pukovnik Života Avramović i njegov načelnik štaba, general major Dobrašin
4 Praševi... Praščević.

5 P: Za ovu priliku, zanima me general Stipetić. Šta je on po narodnosti?

6 O: General Stipetić je Hrvat, rodom od Ogulina.

7 P: Momenat. Hvala. Momenat. Recite mi: Stipetić je došao sa Vama na
8 istureno komandno mesto Slunj i koliko dugo je ostao na tom mestu?

9 O: Da. Došao je sa mnom 17-og. Ujutro smo u 7 bili na Slunju. 23.
10 augusta je pozdravio se sa nama i otišao za Zagreb. Ja sam u šali onako mu
11 rekao: "Pa što se pozdravljate, valjda ćete se vratit'?" A on mi je odgovorio:
12 "Pitanje je da l' ću se vratiti. Vidite da generale preko noći smenjuju
13 telefonom."

14 P: Hvala.

15 O: A onda sam ja -

16 P: Samo trenutak.

17 O: Da.

18 P: Zahvaljujem. Nije se vratio, je li tako?

19 O: Ne.

20 P: Ko ga je nasledio?

21 O: Umesto njega dužnost je primio general major Krstevski Trajče, koji
22 je bio do tada u 13. rečkom korpusu načelnik štaba.

23 P: Šta je on bio po narodnosti?

24 O: On je bio Makedonac i njega su hrvatske vojne snage kod Gospića
25 zarobile, pa je sa vrha intervenisano da se on oslobodi i tada je došô na
26 dužnost meni pretpostavljenog načelnika operativno-nastavnog organa.

27 P: Koliko je on ostao na tom mestu?

28 O: Kad je izvršeno premeštanje komandnog mesta isturenog na Kozaru, on
29
30

1 je sa Kozare negde u novembru, oko 20. novembra, pod vidom bolovanja otišao za
2 Makedoniju i nije se vraćao.

3 P: Hvala. Sad ste pomenuli da ste početkom novembra 1991., istureno
4 komandno mesto iz Slunja prebacili na Kozaru, je li tako?

5 O: Da.

6 P: Gde je Kozara? Mislim na republiku.

7 O: Kozara je na prostoru sada Republike Srpske, južno od Save, na potezu
8 od Prijedora prema Banja Luci, Bosanskog Gradiški.

9 P: To je Bosna i Hercegovina tada bila?

10 O: Jeste. Planina Kozara. Čuvena planina Kozara.

11 P: Na Kozari ste ostali dokle?

12 O: Na Kozari smo ostali do 27.11., kada sam određen -

13 P: Samo trenutak. Uvek navedite i godinu.

14 O: 27.11.1991. I tada sam određen u konačarsku ekipu, sa još dvojicom
15 starešina upućen u Sarajevo da pripremim premeštanje komandnog mesta sa Kozare u
16 Sarajevo.

17 P: Zbog čega su se ljudstvo i tehnika 5. armijske oblasti premeštali u
18 objekte Komande u Sarajevu, Komande 4. korpusa u Sarajevu?

19 O: Koliko je meni poznato, u tom vremenu se vrš'la reorganizacija
20 oružanih snaga. Ukidana je 7. armijska oblast čije je sedište bilo u Sarajevu, a
21 Komanda 5. armijske oblasti iz Zagreba preimenovana je u 2. vojnu oblast i
22 praktično preuzela zonu nadležnosti bivše 7. armijske oblasti.

23 P: U kojoj republici tadašnjoj...

24 O: U tadašnjoj -

25 P: ...se nalaze Manjača i Sarajevo?

26 O: U tadašnjoj Bosni i Hercegovini.

27

28

29

30

1 P: Kada je okončano ovo premeštenje?

2 O: Pa ovako: ovaj deo komande koji je bio na isturenom komandnom mestu
3 na Kozari, on je odmah upućen 29. novembra 1991. u Sarajevo, a dve trećine
4 komande koje su ostale u Zagrebu, u blokadi, oni su, prema sporazumu, morali
5 napustit' Zagreb i 4. decembra sam taj deo dočekaao u Sarajevu, 1991.

6 P: Da li su svi oficiri Jugoslovenske narodne armije koji su te 1991.
7 premešteni iz Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu bili iste nacionalnosti ili su bili
8 različitih nacionalnosti? Sećate li se?

9 O: Bili su različite nacionalnosti.

10 P: Možete li nam navesti primer nekoga ko nije bio srpske nacionalnosti,
11 od viših oficira?

12 O: Pa recimo, evo, moj kolega pukovnik Kordić Željko. On je bio Hrvat,
13 bio oficir za navođenje. Ovoga, ima još, mislim sad -

14 P: Da li ste poznavali Enesa Tasa?

15 O: Enes Taso, on je bio Musliman. Inače je general major. Sada živi u
16 Pančevu. Moj klasić, on je zajedno sa mnom završio akademiju. On je meni došô za
17 pretpostavljenog u Sarajevu, umesto ovog bivšeg načelnika Krsteljski Trajčeta
18 što je otišô u Makedoniju.

19 P: Da li ste poznavali pukovnika Josipa Ivanovića?

20 O: Josip Ivanović je Hrvat. Bio je šef kabineta komandanta armije.

21 P: A pukovnika Katalinu da li ste znali?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Katalinu sam znao, jeste.
- 2 P: Šta je on bio po narodnosti?
- 3 O: Ne znam.
- 4 P: Dokle ste ostali u Sarajevu?
- 5 O: U Sarajevo sam ostô do 29. marta 1992. godine.
- 6 P: Posle toga ste otišli gde?
- 7 O: Posle toga sam otišao u zapadnu Slavoniju, u Hrvatsku.
- 8 P: Kad je ugašeno istureno komandno mesto na Manjači?
- 9 O: Ja sam 3. januara 1991. /u engleskom transkriptu "1992."/ otišao na
10 Manjaču i u februaru mesecu, negde 23., 24. februar 1992., ugašeno je istureno
11 komandno mesto 5. armijske oblasti na Manjači.
- 12 P: Tokom februara i marta, ili marta, 1992. godine, da li je bilo sukoba
13 u Bosni i Hercegovini, i ako jeste, između koga?
- 14 O: Pa ovako: mene je - ne mogu tačno se setit', ali mislim da je bio 23.
15 mart ili 20. - general Prašćević, načelnik štaba, pozvao da mu donesem kartu
16 područja Bosanski Brod. Ja sam mu odneo kartu. On mi je tražio da ucrtam znak
17 sukoba, mjesto Sijekovac.
- 18 P: Šta se tamo dogodilo?
- 19 O: U tom mestu su paravojne snage Hrvatske napale srpski živalj i to je
20 praktično bila prva oružana akcija na prostoru Bosne i Hercegovine koja je
21 praktično izvezena iz Hrvatske, za oružana akcija, u Bosnu, s ciljem stvaranja
22 napetosti i nemira u Bosni.
- 23 P: Pomenuli ste da ste posle svega ovoga otišli u zadanju Slavoniju.
24
25
26
27
28
29
30

1 Kada ste postali načelnik teritorijalno... zonskog štaba Teritorijalne odbrane
2 zapadna Slavonija? Da li se sećate?

3 O: 1. aprila 1992. godine.

4 P: Da li je zapadna Slavonija bila u zonu odgovornosti Banjalučkog
5 korpusa JNA?

6 O: Da, tada je to bio -

7 P: Hvala. Gde je bilo sedište zonskog štaba Teritorijalne odbrane
8 zapadne Slavonije?

9 O: Sedište je bilo u Okučanima.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Svjedoče, molim Vas, hoćete ponoviti
11 ime mjesta?

12 SVJEDOK: Okučani.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

14 G. PEROVIĆ:

15 P: Da li je u to vreme, dakle radi se o aprilu 1992. godine, bilo na
16 snazi primirje u zapadnoj Slavoniji? Da li se sećate?

17 O: Pa koliko se sećam, primirje je potpisano 3. januara 1992. godine.

18 P: To je sporazum o primirju u Sarajevu?

19 O: Da.

20 P: To je sporazum o primirju u Sarajevu, je l' tako?

21 O: Da. Da.

22 P: Šta je predviđao za zapadnu Slavoniju taj sporazum?

23 O: Pa uglavnom predviđao je da se zadrži status dostignutih linija i da
24
25
26
27
28
29
30

1 se obustavi otvaranje vatre s jedne i druge strane, hrvatske i sa srpske.

2 P: Da li je to plan koji se često popularno naziva Vanceovim planom?

3 O: Da, Vanceov plan je predviđao da se na prostoru zapadne Slavonije
4 povuku regularne snage JNA južno od Save, dakle jedinice Banjalučkog korpusa;
5 rezervni sastav tih jedinica koji je sa prostora zapadne Slavonije, da napusti
6 te jedinice, ostane na prostoru zapadne Slavonije; zapadna Slavonija da formira
7 svoju Teritorijalnu odbranu; i da se ta zona do konca juna 1992... do kraja juna
8 1992. godine preda u nadležnost snaga UN, takozvanog UNPROFOR-a, Sektor zapad sa
9 sedištem Komande UNPROFOR-a u Daruvaru.

10 P: Dakle, ova oblast zapadne Slavonije postaje zaštićena zona pod
11 protektoratom snaga UNPROFOR-a, je li tako?

12 O: Tako. UNPA zona.

13 P: Kada ste preuzeli dužnost načelnika štaba Teritorijalne odbrane, šta
14 je Vaš prvi zadatak bio? Šta ste preduzeli?

15 O: Prvi zadatak je bio da praktično obezbedimo zaštitu mjesnog
16 stanovništva u zoni, bez obzira da li se radilo o srpskom ili hrvatskom življu,
17 od upada paravojnih snaga Hrvatske.

18 P: Čime ste bili naoružani i kako ste bili odeveni?

19 O: U prvom momentu, sve negde do 12. meseca 1992. godine, naoružanje
20 jedinica TO je bilo uskladišteno, i duge cevi, u skladištima pod nadzorom snaga
21 UN, UNPROFOR-a, po sistemu duplog ključa.

22 A mi smo bili u civilu, starešine, i radili smo uglavnom na papirima:
23 planiranje odbrane, popuna jedinica i tako.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Maločas ste rekli da je ovim Vanceovim planom bilo predviđeno
2 izvlačenje snaga Jugoslovenske narodne armije sa tog prostora i da je to
3 povlačenje trebalo da bude okončano do kraja juna 1992. godine, je li tako?

4 O: Da.

5 P: Da li se Jugoslovenska narodna armija povukla sa tog prostora u ovom
6 roku?

7 O: Tačno u planiranom roku se povukla. Posle toga, praktično je ostala
8 zona neobezbeđena i formirana je brigada specijalne milicije Krajine, koja je
9 obezbeđivala granicu prema Hrvatskoj.

10 P: Ko je bio komandant snaga UNPROFOR-a u zapadnoj Slavoniji? Da li se
11 sećate?

12 O: Komandant snaga UN bio je indijski general Satish Nabiar, a u
13 zapadnoj Slavoniji, Sektora zapad... komandant Sektora zapad je bio argentinski
14 general Zabala.

15 P: Hvala. Ko je bio nadležan za odbranu zapadne Slavonije u slučaju
16 napada sa strane, bilo čijeg napada sa strane?

17 O: Po Vanceovom planu i ono kako je bio u našim dokumentima, bezbednost
18 zone zapadne Slavonije garantovale su snage Ujedinjenih nacija. A u slučaju
19 eventualnog napada hrvatskih snaga na prostor zapadne Slavonije, sporazumom je
20 predviđeno da se angažuje i JNA u odbrani tog prostora.

21 P: Hvala. Dokle ste bili na dužnost načelnika zonskog štaba
22 Teritorijalne odbrane zapadne Slavonije?

23 O: Dok nije formirana Srpska vojska Krajine 1. decembra 1992.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kada je formirana Srpska vojska Krajine, da li ste Vi postavljeni na
2 neku drugu dužnost?

3 O: Nisam. Ostao sam na istoj, s tim što sam tada postao načelnik štaba
4 18. korpusa Srpske Vojske Krajine.

5 P: Ko je činio sastav 18. korpusa Srpske vojske Krajine?

6 O: Mislite na samo komandu ili jedinice, strukturu korpusa?

7 P: Mislim na strukturu korpusa.

8 O: Pa pored komande korpusa, bile su tri pešadijske brigade koje su
9 imale brojno stanje od 500 do 1.200-300 ljudi; bile su... Bila su dva pešadijska
10 odreda od oko 120 ljudi i nešto malo artiljerije; i jedna tenkovska četa.

11 P: Odakle su bili ljudi koji su činili taj sastav?

12 O: Ljudstvo je uglavnom bilo sa prostora zapadne Slavonije, 95% s
13 prostora zapadne Slavonije.

14 P: Da li je formiranjem Srpske vojske Krajine došlo do neke promene u
15 načinu Vašeg rada?

16 O: Došlo je. Mi smo mogli nositi uniforme sa oznakama Srpske vojske
17 Krajine. Isto tako, pripadnici jedinica, s tim što nismo smeli nositi dugo
18 naoružanje, nego bočno.

19 P: Teško naoružanje je i dalje bilo po sistemu duplog ključa pod
20 nadzorom UNPROFOR-a, je li tako?

21 O: Teško naoružanje i duge cevi, pešadijsko naoružanje.

22 P: Govorili smo o... o primirju, odnosno Vanceovom planu, s početka
23 januara 1992. godine. Možete li mi reći da li se poštovao taj sporazum o
24
25
26
27
28
29
30

1 primirju ili je bilo njegovog narušavanja, i sa čije strane?

2 O: Daleko od toga. Nije se poštovao iz razloga što... što severni deo UNPA zone, a i da
3 kažem UNPA zona je određena tako da nije obuhvatila dobar deo prostora sela naseljenih srpskim
4 življem u istočnom delu Slavonije, zapadne Slavonije, posebno ovo od Virovitice -

5 P: Samo trenutak, svedoče. Pitao sam Vas... Gospodine Periću...

6 O: Da?

7 P: ...pitao sam vas samo da li je to primirje poštovano, da li je bilo narušavanja,
8 kršenja, i ko je to činio. Samo mi kratko odgovorite.

9 O: Nije. Bilo je poradičnog /?sporadičnog/ kršenja, otvaranja vatre povremeno od strane
10 hrvatskih paravojskih snaga, izazivanja da i mi prekršimo.

11 P: Hvala. Da li je nakon ovog Sarajevskog sporazuma, znači ovog od početka januara
12 1992., postignut još neki sporazum o prekidu vatre i da li Vi o tome imate saznanja?

13 O: Mislim da /?je/ 29. marta 1994. godine potpisan sporazum kojeg smo mi zvali kao
14 *Džentlemanski Sporazum*, o razdvajanju između hrvatske strane i naše. Izvršena je
15 demilitarizacija, sa obe strane po jedan kilometar.

16 P: Hvala. Sad ću Vam pokazati dokument Odbrane 1D098.

17 PREVODITELJICA: Mikrofon za branioca.

18 G. PEROVIĆ: Izvinjavam se.

19 P: Pokazaću Vam dokument Odbrane pod brojem 098 i s tim u vezi ću Vas nešto pitati.

20 Samo malo ako možete da uveličate.

21 O: Da, da. Dobro.

22 P: Hvala.

23 O: Hvala.

24 P: Je li to taj sporazum o kome ste govorili, od 29. marta 1994.?

25 O: Tačno. Taj je sporazum.

26 P: Da li biste okrenuli 2. stranu sporazuma, odnosno to je 3. strana, da bismo videli
27 ko su potpisnici ovog sporazuma?

28 O: Hrvoje Šarinić... Dobro.

29 P: Na trećoj strani ćete moći to da vidite.

30 O: Da. U ime hrvatske vlade potpisuje Hrvoje Šarinić. Ispred rukovodstva Krajine,

1 potpisao je ministar odbrane Rakić. /nerazgovjetno/ svedok i gospodin Arens. I
2 de Laprel /fon./, francuski general.

3 P: U to vreme, Hrvoje Šarinić je potpredsednik hrvatske vlade, čini mi
4 se.

5 O: Da. I on je bio ovlašteni pregovarač ispred Vlade Hrvatske, sa
6 srpskom stranom.

7 P: Koji je bio razlog potpisivanja ovog sporazuma?

8 O: Razlog je potpisivanja ovog sporazuma upravo iznuđena situacija na
9 terenu. Hrvatska je non-stop privlačila jače st... sastave ka UNPA zoni,
10 izvodeći komandno-štabne vežbe i jačajući brojno stanje svojih punktova u
11 okruženju, što je upućivalo na zaključak da imaju nameru da snagom, odnosno
12 silom, okupiraju to naše područje.

13 P: Da li Vam je poznato ko je inicirao sklapanje ovog sporazuma?

14 O: Pa ja mislim da je to prvenstveno bilo u dogovoru između UNPROFOR-a i
15 krajiške strane, krajiških vlasti.

16 P: Da li je ovaj sporazum poštovan?

17 O: Nije poštovan. Nije poštovan od strane Hrvatske. Mi smo ga poštivali.

18 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim da
20 mu se odredi broj dokaznog predmeta.

21 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet
22 929.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

24 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Svjedoče, nisam vas tačno razumio
25 kada ste rekli da su sporazum sklopili UNPROFOR i Krajina. Zatim je bilo
26 pitanje: "Da li je Hrvatska to poštivala?" Nije li onda to bio sporazum između

27

28

29

30

1 Hrvatske i Krajine? Možete li to da razjasnite?

2 SVJEDOK: Časni Sude, radi se o tome da je UNPROFOR posrednik u sporazumu
3 između Hrvatske i naših vlasti u Kninu. Znači, posrednik. A to je sporazum
4 između Hrvatske i Krajine, o prekidu vatre i neprijateljstava, gde je praktično
5 garant UNPROFOR.

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam na ovom razjašnjenju.

7 Možete nastaviti, gospodine Peroviću.

8 G. PEROVIĆ: Hvala, časni sudija.

9 P: Rekli ste maločas da je UNPROFOR bio garant da neće doći do napada na
10 zapadnu Slavoniju. S tim u vezi imam pitanje: Šta nam Vi možete reći o
11 aktivnostima UNPROFOR-a u periodu u kome je bio u zapadnoj Slavoniji? Kakav je
12 njihov angažman bio?

13 O: Odma' da kažem: UNPROFOR je raspolagô relativno slabim snagama
14 šarolikog sastava u strukturi. /nečujno/ su bila tri bataljona: Jordanski
15 bataljon, Nepalski i Argentinski. Te snage, sa tim sastavom, nisu bile u stanju
16 da garantuju sigurnost zapadnoj Slavoniji. Zato sam sumnjô u njihovu mogućnost
17 da mogu, u slučaju napada, da odbrane zapadnu Slavoniju. Ali, isto tako, sam
18 sumnjao da imaju mandat da to rade.

19 P: S tim u vezi, još jedno pitanje: Kakav je bio odnos starešina
20 UNPROFOR-a i sastava jedinica UNPROFOR-a koje ste pomenuli, da li je on bio
21 jednak prema obema stranama?

22 O: Oficijelan odnos, moglo bi se reći da je tu bilo korektnosti.
23 Međutim, iz razgovora sa brojnim njihovim nižim starešinskim kadrom, preko

24

25

26

27

28

29

30

1 izveštaja potčinjenih moj starešina, dolazio sam sve više /?do/ zaključka da
2 njihove niže starešine iznose da oni nisu tu zbog nas nego zbog Hrvatske i da
3 praktično nas treba disciplinovati da uđemo u sastav i nadležnost Hrvatske.
4 Dakle, da imaju mandat da nas, što kažu, isporuče Hrvatskoj.

5 P: Možete li navesti neki primer za ovakav Vaš stav, odnosno
6 razmišljanje?

7 O: Pa evo primer: kada je Hrvatska testirala strpljenje Krajine, od
8 napada na Miljevački plato u junu mesecu 1992... u junu mesecu 1992., pa sve do
9 napada na Maslenicu 21. januara 1993. godine, i kada je praktično izostô
10 energičan odgovor, dobili smo naređenje za mobilizaciju 21. januara 1993.
11 godine, celokupnost sastava korpusa. Mi smo pokušali da izvedemo mobilizaciju.
12 Sprečio nas je general Zabala, komandant Sektora zapad iz Daruvara, i sa njim je
13 bio šef za civilne poslove UN-a, gospodin Fischer.

14 Hrvatska je na tom prostoru prema izvršila mobilizaciju snaga s pravca
15 Gradiške, s pravca Novske i s pravca Pakraca, i bila je u gotovosti da nas može
16 napast'. Međutim, gospodin Zabala energično se protivio da korpus izvrši
17 mobilizaciju.

18 P: Hvala. Prekinut ću Vas ovde jer ću Vam pokazati dokument Odbrane pod
19 brojem 008. Samo ga... Treba ga okrenuti pravilno.

20 To je dokument Odbrane pod brojem 008. Na engleskom je i ja
21 pretpostavljam da Vi ne govorite engleski pa ću Vam pročitati šta piše u tom
22 dokumentu, a onda ću Vas nešto s tim u vezi upitati.

23 U ovom dokumentu piše: "Republika Hrvatska, Ministarstvo odbrane,
24 Bjelovar. Dragi generale, ovim putem Vas obaveštavam da na okupiranim područjima
25 bivšeg Sektora zapad veoma brzo očekujemo borbene aktivnosti.

26

27

28

29

30

1 Preporučujem Vam, radi zaštite jedinica UNCRO pod Vašom komandom, da
2 preduzmete neophodne mere kako bi se prikupile na bezbednim mestima i na vreme
3 povukle na slobodni deo Sektora zapad."

4 To je deo teksta ovog pisma koji je za mene interesantan, i s tim u
5 vezi, u potpisu stoji: "Komandant Operativne zone Bjelovar, Luka Džanko."
6 Komandant Operativne zone Bjelovar, Luka Džanko.

7 Pošto sam Vas upoznao sa sadržajem ovog dokumenta, možete li ga
8 prokomentarisati? O čemu se radi? Šta pukovnik Luka Džanko poručuje argentinskom
9 generalu?

10 O: Taj telegram je upućen Komandi Sektora zapad UNPROFOR-a u Daruvar.
11 Primljen je 1. maja u 2.30. Lično je sa sadržajem depeše upoznat general
12 Matalon, komandant Sektora zapad.

13 Hrvatski brigadni general Džanko Luka, inače sa mnom završio vojnu
14 akademiju, on je bio komandant Operativne zone Bjelovar. Uputio je telegram u
15 kojem nagoveštava da uskoro otpočinjū ratna dejstva u bivšem Sektoru UN zapad.
16 Znači, bivšem. On praktično briše više postojanje Sektora zapad.

17 Dalje, on nagoveštava da će se ratna dejstva voditi i da UNPROFOR skloni
18 sa punktova svoje ljudstvo radi bezbednosti.

19 P: Trenutak jedan. Da li Vas je komanda UNPROFOR-a obavestila o ovom
20 telegramu, da ga je primila?

21 O: Ne, šta je bilo obaveza. Tim pre, što je lično meni general Zabala
22 1993. godine rekao: "I mi smo vojska. I mi odgovaramo za bezbednost zapadne
23 Slavonije i daćemo pisane garancije." Pisane garancije su tražili tada general
24
25
26
27
28
29
30

1 Novaković, komandant Srpske vojske Krajine, od Zabale, da će oni braniti Sektor
2 zapad. A eto, nisu nas ni obavestili čak o napadu.

3 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim da
5 mu se odredi broj.

6 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet
7 930.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

9 G. PEROVIĆ:

10 P: Pomenuli ste operaciju "Bljesak". Možete li nam reći nešto o njoj?
11 Kada je počela? Koliko je trajala?

12 O: Rekao bi da je operacija "Bljesak" sa hrvatske strane planirana
13 znatno ranije. Idejne osnove... Prema svedočenju generala hrvatskog... generala
14 zbora Janka Bobetka u njegovoj knjizi *Sve moje bitke*, idejne osnove plana
15 "Bljesak" postavljene su u februaru 1994. godine, da bi se na planu intenzivno
16 radilo... počelo raditi od decembra 1994. godine.

17 A u februaru 1995. godine, plan je gotov, završen i jedinice
18 pripremljene za dejstvo. 25. aprila, general Bobetko je podneo raport
19 predsedniku Hrvatske Tuđmanu o gotovosti snaga za dejstvo u zapadnoj Slavoniji,
20 izvođenje operacije "Bljesak".

21 P: I pre pauze, samo još jedno pitanje: Ovaj Janko Bobetko, general
22 zbora, je li to onaj isti Janko Bobetko koji je i 1971. godine bio visoki oficir
23 starešina...

24 O: Ja.

25

26

27

28

29

30

1 P: ...Jugoslovenske narodne armije i pripadnik nacionalističkog pokreta u Hrvatskoj...

2 O: Da.

3 P: ...MASPOK-a?

4 O: Da. Isti čovek.

5 P: Dakle, radi se o istom čoveku?

6 O: Jeste.

7 P: Da poentiram: 1971. radio je što i 1991., odnosno 1995.?

8 O: Pa to je jasna stvar. On je smatrô da je njegovo vreme došlo. Iz mirovine se stavio
9 na raspolaganje Hrvatskoj vojsci.

10 G. PEROVIĆ: Hvala, gospodine Periću. Mislim da je momenat da napravimo pauzu, časni
11 Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Napravićemo pauzu i nastavljamo sa radom
13 u pola jedan.

14 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

15 ... Početak pauze u 12.00h

16 ... Sjednica nastavljena u 12.33h

17 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

18 Molim, sjednite.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, izvolite.

20 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

21 P: Na kraju druge sednice, gospodine Periću, bilo je reči o operaciji "Bljesak".

22 Možete li mi reći kada je tačno počela, ako se sećate, i koliko je trajala?

23 O: Dozvolite mi samo da kažem: ta operacija je nastavak praktično operacije od 1991.

24 kada je bio pokušaj, u septembru, novembru 1991., da se međurečje Sava-Drava, od Virovitice do

25 Okučana, uprazni od srpskog življa. Znači, dejstvo paravojnih snaga Hrvatske. Poznata je naredba

26 Kriznog štaba Požega o proterivanju 28 sela; zatim, sa Bilogore, Daruvara, na južni prostor

27 prema Savi.

28 Ono što nije ostvareno 1991., jer se usprotivio živalj Pakraca i Okučana da se i njima

29

30

1 to dogodi, taj egzodus gde je 70.000 proterano ljudi sa bilogorskog područja.
2 Znači, to je... ta je operacija nozil... nosila naziv "Otkos". Znači, neviđeni
3 masakr, rušenje, paljenje, proterivanje.

4 P: Samo trenutak. Samo trenutak.

5 O: Da.

6 P: Gospodine Periću, da se koncentrišemo na operaciju "Bljesak". Pitao
7 sam Vas kada je počela i koliko je trajala. Da li se sećate?

8 O: Počela je 1. maja 1995. godine i završena je 4. maja, mada su neka
9 dejstva do 8. maja Hrvatske vojske na tom prostoru bila.

10 P: Hvala. Da li Vam je poznato koji je razlog Hrvatska navela za ovaj
11 napad, za operaciju "Bljesak"?

12 O: Razlog je naveden u otvaranju autoputa. Međutim -

13 P: Hvala. Samo momenat. Rekli ste da je kao razlog za ovu agresiju, za
14 ovaj napad na zapadnu Slavoniju, navedeno otvaranje autoputa. Da li je, po Vašim
15 saznanjima, to bilo tačno?

16 O: Ne. To je samo možda povod da... da... i da je autoput nije bio... da
17 je bio otvoren tad... do te operacije bi došlo svejedno, jer je ona blagovremeno
18 planirana i snage su privučene teritoriji...

19 P: Hvala.

20 O: ... za upotrebu.

21 P: Pokazaću Vam jedan dokument Odbrane. On nosi broj 029.

22 I dok čekamo da se pojavi na monitoru, reći ću Vam da se radi o knjizi
23 generala Janka Bobetka koju ste pomenuli, *Sve moje bitke* - tako je naslovljena.
24 Vi ste čitali tu knjigu?

25 O: Jesam.

26

27

28

29

30

1 P: Da. Saće. Eh. Da li je general Bobetko te 1995., proleća 1995.,
2 obavljao neke funkcije u Hrvatskoj vojsci? I ako znate, šta je on bio u
3 Hrvatskoj vojsci u vreme operacije "Bljesak"?

4 O: On je bio načelnik Glavnog štožera Hrvatske vojske.

5 P: To bi odgovaralo položaju načelnika...

6 O: Generalštaba.

7 P: ...Generalštaba?

8 G. PEROVIĆ: Molim da se prikaže strana 396 ove knjige. Na B/H/S-u ona
9 ima oznaku 1408, a na engleskom to je 1555. Znači, na B/H/S-u to je 1408; na
10 engleskom 1555. Da, to je ono što smo želeli da vidimo. Dakle, to je 396. strana
11 knjige Janka Bobetka *Sve moje bitke*.

12 P: Vidite li to, gospodine Periću?

13 O: Da, vidim. Malo da se poveća može.

14 P: Možete li da nam pročitate zaglavlje ovog dokumenta? Ako može malo da
15 se uveliča.

16 O: Dobro, dobro. "Republika Hrvatska, Ministarstvo odbrane, Glavni
17 stožer Hrvatske Vojske, Zagreb, 5. prosinac 1994. godine." Prosinac je decembar.

18 P: I naziv ovog dokumenta.

19 O: "Direktiva, operativna broj 5/94 za izvođenje operacije "Bljesak" 1."

20 P: Od?

21 O: Od 5. prosinca 1994.

22 P: Znači, 5. decembra 1994.

23 O: Da.

24 P: Šest meseci pre nego što je...

25 O: Jest.

26 P: ...došlo do operacije "Bljesak", postojala je direktiva za...

27 O: Da.

28 P: ...ovu akciju?

29

30

1 O: Da.

2 G. PEROVIĆ: Molim da se prikaže strana 403 ove knjige. Na B/H/S-u ona
3 ima oznaku 1415, a... a na engleskom je to 1561.

4 Spustite taj dokument.

5 PREVODITELJICA: Mikrofon za branioca.

6 G. PEROVIĆ: /nečujno/ dokument da bi se videla gornja polovina. Nije to.
7 Molio bih Vas da okrenete sledeću stranicu. Ne, ne. Ne, ne, nije to.
8 Mislim da će u ovoj situaciji biti bolje da ovaj dokument stavimo na monitor pa
9 da ga tako prikažemo, to je... pred svedoka, pa da nam on pročita sadržaj ovog
10 dokumenta. Jer očigledno to nije ovo.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li mi na engleskom takođe trebamo
12 ići na stranu 1561 ili moramo ostati na 1555?

13 G. PEROVIĆ: Ja... Ja, časni Sude, to u ovom trenutku zaista nisam
14 siguran. Očigledno da nešto u ovim mojim podacima nije... nije u redu. Zato sam
15 mislio da je možda bolje da svedok pogleda na monitoru, da mu se... na
16 grafoskopu da... da pogleda ovaj dokument.

17 P: Imate li ga, gospodine Periću, na -

18 O: Da.

19 P: Kako glasi naslov tog dokumenta?

20 O: Pa, u našoj vojničkoj terminologiji koju smo koristili, to bi bilo
21 naređenje. Međutim, kod njih je umesto "naređujem", "zapovijedam". Znači:
22 "Načelnik, general zbora Janko Bobetko, zapovijedam."

23 P: Od kad je ta naredba?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne vidim gore, malo je... Od... Samo ako gore... z... spustiti malo
2 niže.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ako je to od pomoći, to je
4 stranica 1567 na engleskom.

5 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] A čini se da je na B/H/S-u strana
6 1426, odnosno strana 414 u knjizi, zar ne? Znači, 001426 /u engleskom
7 transkriptu: "1D00-1426"/.

8 G. PEROVIĆ: Zahvaljujem kolegi Blacku. Da, to je to.

9 P: Eh, ovaj, gospodine Periću, vidite sad ovaj dokument?

10 O: Da.

11 P: Možete li da nam pročitate zaglavlje ovog dokumenta?

12 O: "Klasa 8/95-2/03, urudžbeni broj 51206 -"

13 P: Dobro. Znači, to je "zapovijedam", naslov. Potpisnik je?

14 O: General zbora, Janko Bobetko.

15 P: Šta ovim... s... ovim naređenjem zapoveda Janko Bobetko?

16 O: E ovako...

17 P: Paragraf 1 nam samo pročitajte.

18 O: "Snage pod zapovijedanjem isturenog zbornog mesta" - to je istureno
19 komandno mesto - "Glavnog štaba Hrvatske Vojske... stožera Hrvatske Vojske i
20 isturenog zbornog mjesta zbornog područja Bjelovar, organizirati i istima odmah
21 otpočeti likvidaciju zaostalih neprijateljskih snaga do potpunog uništenja ili
22 bezuvjetnog zarobljavanja."

23 P: Od kad je ova naredba?

24 O: Od 4. svibnja, to je znači 4. maj, 1995.

25 P: Da li biste okrenuli 2. stranu ovog dokumenta? To je oznaka na
26 engleskom, stranica je 1569. 1569 na engleskom.

27 Gospodine Periću, pročitajte naslov ovog dokumenta. O čemu se radi?

28

29

30

1 O: "Izvješće general pukovnika Petra Stipetića o provedbi druge faze
2 operacije "Bljesak" prema posebnoj zapovijedi načelnika Glavnog stožera Hrvatske
3 vojske, stožernog generala Janka Bobetka, od 4. svibnja 1995."

4 P: Hvala. I molim da se prikaže strana 398 ove knjige. Oznaka na
5 engleskom trebalo bi da bude 1557, a na B/H/S-u 1410. To je jedna mapa.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Moja karta 1557 nije karta, gospodine
7 Peroviću. Stranica 1557 nije karta.

8 G. PEROVIĆ: Stranica u knjizi je označena sa 394, u samoj knjizi. To bi
9 trebalo da je 394. strana knjige, 394. i 395. To je jedna mapa.

10 G. BLACK: [simultani prijevod] Ako mogu pomoći, časni Sude, mislim da se
11 sjećam iz razgovora sa Odbranom da je bio problem da se ovo uvrsti u elektronski
12 sistem. Mi imamo jedan primjerak koji možemo dati Vijeću, ako hoćete da pratite.
13 Koliko znam, karta još uvijek nije u elektronskom sistemu. To je rješenje koje
14 predlažem. Imamo evo primjerak.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Black. Da li
16 prihvatate ovo rješenje? Hoćete li da vidite ovu stranicu prije nego što dođe do
17 nas, gospodine Peroviću?

18 G. PEROVIĆ: Ja znam o čemu se radi i veoma sam zahvalan kolegi Blacku
19 na... na pomoći. A sad bih voleo da Veće pogleda samo o čemu se radi.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Perović. Hvala i
21 Vama, gospodine Black.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudci vijećaju]

2 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Dakle, to je odlomak iz knjige.

3 Hoćemo li to dobiti na ekranu u verziji na B/H/S-u? Ovo je znači primjerak iz

4 originala na B/H/S-u. Hoćemo li vidjeti original na ekranu?

5 G. PEROVIĆ: Ja imam samo ovaj primerak iz knjige.

6 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Ja sam Vas pitao, gospodine

7 Peroviću, je li to u sastavu knjige.

8 G. PEROVIĆ: To je... To je u sastavu knjige Janka Bobetka, ta mapa.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Koje stranice su u pitanju u knjizi?

10 G. PEROVIĆ: 394 i 395. Na te dve stranice.

11 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Hvala Vam. Možete nastaviti.

12 G. PEROVIĆ:

13 P: Gospodine Periću, pogledajte na šta se odnosi ova mapa. Pogledajte

14 naziv u gornjem delu. Ja je nemam pred sobom.

15 O: Samo niže malo /nerazgovjetno/.

16 P: Malo spustite samo niže.

17 O: Ah.

18 P: Da li vidite na šta se odnosi ova mapa?

19 O: Napadna operacija "Bljesak", god -

20 P: Napadna operacija "Bljesak".

21 O: Od 01. do 04.05.

22 P: Od 01. do 04.05.1995...

23 O: Jeste.

24 P: ...je l' tako stoji na mapi?

25 O: Jeste. Tako je.

26 P: Hvala. /nerazgovjetno/ više da -

27 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj knjiga uvede kao dokaz Odbrane.

28

29

30

1 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, možete li da nam
2 objasnite ovu kartu koja je na strani 394 i 395, a koja očigledno nije u sistemu
3 elektronske sudnice. I da li to sada treba da bude dodatni dokazni predmet? I da
4 li samo engleske dijelove želite da uvrstite u spis ili će to biti cijela
5 knjiga?

6 Jer biće problem ako treba da razmotrimo cijelu knjigu kao dokazni
7 predmet pošto je knjiga na B/H/S-u, a isječci na engleskom su samo nekoliko
8 stranica. Molim Vas da nam to razjasnite, a sjećate se da smo već i ranije takav
9 problem imali.

10 G. PEROVIĆ: Predlažem da ovu kartu uvedemo kao poseban dokaz, a da
11 ova... da ostale stranice knjige koje smo sada imali prilike da vidimo, da budu
12 uvedeno kao drugi dokaz Odbrane.

13 Jednostavnije mi se čini da cela knjiga bude dokaz Odbrane, s tim što bi
14 se obeležila... obeležile ove stranice koje smo sada imali prilike da vidimo.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] No to je upravo onaj problem koji mi
16 želimo da izbjegnemo, gospodine Peroviću. Na engleskom, Vaše strane idu do
17 strane 41 - to mogu da vidim ovdje - a u knjizi govorite o strani tristo i
18 nešto. Da li zaista želite da cijela ova knjiga bude uvrštena u spis i da li
19 ćete cijelu knjigu prevesti na engleski?

20 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] 460 strana.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zato što Vijeću nije od koristi ova
22 knjiga ukoliko nije na engleskom, mi nećemo moći da razumijemo šta je u njoj
23 napisano.

24 G. PEROVIĆ: Ja predlažem da ove strane u koje smo sada izvršili uvid, budu jedan
25 dokaz, a ova karta koja je sad pokazana svedoku, odnosno koju smo sad videli, da
26 bude uvedena kao drugi dokaz Odbrane. Dakle, ne uvoditi celu knjigu. Na to
27 mislim.

28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Peroviću.

2 Izvolite, gospodine Black.

3 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, nemam nikakv prigovor na to
4 da se uvrsti knjiga, no ono što bih zatražio jeste da imamo mogućnost da
5 predložimo da se i druge strane prevedu. Mislim da smo to uradili s nekoliko
6 drugih knjiga koje su uvrštene u spis, a mi ćemo to učiniti što brže možemo. Ne
7 znamo, iskreno govoreći, koliko će nam trebati, a mislim da sada već imamo
8 cijelu knjigu. Dakle, pod ovim uslovom.

9 A što se tiče karte, ja bih zatražio da se uvrsti ona verzija iz knjige,
10 a ova koju smo vidjeli na grafoskopu izgleda da ima neke oznake. Ako su to
11 oznake svjedoka, onda se to može utvrditi. Inače bih predložio da se uzme onaj
12 primjerak koji nema nikakvih oznaka.

13 G. PEROVIĆ: Ja sam saglasan sa oba ova predloga mog uvaženog kolege i ne
14 protivim im se.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Peroviću.

16 Prema sporazumu među stranama, cijela se strana /prijevod engleskom
17 transkripta: "knjiga"/ uvrštava u spis i molim da joj se dodijeli dokazni broj.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet
19 931.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. To ste Vi rekli?

21 G. BLACK: [simultani prijevod] Bojim se da se nisam dobro izrazio.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Mislio sam da Vam ne smeta da cijela
23 knjiga bude uvrštena.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Ono što sam stvarno mislio, sljedeće je:
2 da su izvatci koji su na engleskom i mi smo sugerisali da dobijemo priliku da se
3 ti izvatci prevedu /kako je prevedeno/. I slažem se sa časnim Sudom da je to
4 sasvim u redu, da knjiga nije na engleskom i da nije od velike koristi za
5 Vijeće.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali, u isto vrijeme, ako cijela
7 knjiga nije uvrštena, kako ćemo onda izabrati ove izvatke?

8 G. BLACK: [simultani prijevod] Morat' ćemo sjesti sa našim pomoćnikom za
9 jezik i utvrditi ih.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kako biste uveli knjigu, onda morate
11 imati pristup knjizi izvan dokaza /kako je prevedeno/.

12 G. BLACK: [simultani prijevod] Mislim da smo zadnji puta kada je taj
13 problem bio, strane su imale oko 7 dana i čak smo napravili jednu malu dodatak u
14 kojem se je navelo da ERN na B/H/S-u odgovara ERN rasponu na engleskom, a to

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 možemo učini i ako se ovo uvrsti u oba jezika, a ako se uvrste samo izvatci.

2 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da li ste Vi na istoj talasnoj dužini
3 sa Vašim kolegom, gospodine Peroviću?

4 G. PEROVIĆ: Jesam.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo.

6 U tom slučaju, ovaj dokazni predmet 931 se povlači. Znači, samo oni
7 dijelovi koje je pomenuo branitelj na B/H/S-u, zajedno sa ekvivalentnim
8 prevodima na engleski, se uvrštavaju u spis i molim da se njima dodijeli broj.

9 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, dijelovi knjige će postati
10 dokazni predmet 931.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. A karta koja se nalazi na
12 stranama 394 i 395 u knjizi takođe se uvrštava u spis i molim da joj se dodijeli
13 broj.

14 TAJNIK: [simultani prijevod] Karta će nositi broj 932.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

16 [Suci vijećaju]

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Sudija Hoepfel mi predlaže da kažem,
18 gospodine Peroviću, ako se uspostavi veza između verzija na B/H/S-u i na
19 engleskom, onda bi to pomoglo da se shvati koji dio se odnosi iz jednog jezika
20 na koji dio u drugom jeziku.

21 Možete nastaviti, gospodine Peroviću.

22 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

23 P: Vi ste maločas, gospodine Periću, rekli da nijednog trenutka niste
24
25
26
27
28
29
30

1 poverovali u razlog koji je hrvatska strana navela kao razlog za agresiju na...
2 za operaciju "Bljesak". S tim u vezi hoću da Vam pokažem delove zapisnika sa
3 izvanrednog sastanka užeg Vijeća obrane i nacionalne sigurnosti Republike
4 Hrvatske. Jedan zapisnik odnosi se na sednicu ovog vijeća 29. travnja, aprila,
5 1995. godine. To je dokaz Odbrane pod brojem 028, a stranica koju bih želeo da
6 prezentiram je na B/H/S-u označena sa 4790. To su poslednje četiri cifre. Molio
7 bih samo da se okrene stanica 4790. Poslednja četiri broja su 4790.

8 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, mogu li Vas
9 zamoliti da kažete koji je to redak u kojem je svjedok rekao: "Kao što smo rekli
10 prije nekoliko trenutaka..." Da li ste me razumjeli?

11 G. PEROVIĆ: Na kraju druge sednice, ja sam upitao svedoka šta je bio
12 razlog, po Hrvatskoj, za izvođenje operacije "Bljesak". Navedeno je da je to
13 otvaranje autoputa. I onda je svedok izrazio svoju sumnju da je to bio pravi
14 razlog. Na to sam mislio kad sam ga maločas upitao.

15 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] Nisam mogao da se sjetim da je on
16 rekao: "Ni na trenutak nisu vjerovali", odnosno on nije vjerovao. To je ono što
17 ste Vi sada rekli. To je bilo Vaše tumačenje njegovih riječi, zar ne?

18 G. PEROVIĆ: Njegove reči, pogrešno, ali sigurno je u zapisniku tačno
19 uneto ono što je svedok rekao.

20 SUDAC HOEPFEL: [simultani prijevod] To nije po prvi puta. Molim Vas,
21 pokušajte da budete tačni i vrlo precizni kada pomažete svjedoku, kada ga
22 pozivate na njegove izjave, i pri tome nemojte postavljati sugestivna pitanja i
23 nemojte ga tumačiti.

24 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude. Hvala, časni Sude. Mogu li da nastavim?

25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete nastaviti ako možete da nam
2 kažete koji je to broj stranice u verziji na engleskom jeziku.

3 G. PEROVIĆ: Ceo taj dokument je preveden, ali ja u ovom trenutku zaista
4 ne mogu da sa sigurnošću kažem pod kojim brojem je ova... ova stranica na en...
5 u engleskoj verziji.

6 Ako ste saglasni, da predočim svedoku ovaj dokument, a mi ćemo Vam u
7 najkraćem roku dostaviti i, ovaj, prevod... iako je dokument preveden, ali
8 prevod baš ove stranice.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Hvala Vam.

10 Da li imate neki prigovor na to, gospodine Black?

11 G. BLACK: [simultani prijevod] Ne, časni Sude. Mislim da je to na
12 1D001065, ali ne znam jer ne govorim B/H/S. Samo pretpostavljam na osnovu onoga
13 što vidim na dokumentu.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. Mi na ekranu imamo dokument
15 1065.

16 Gospodine Peroviću, nastavite. Pretpostavimo da smo na pravom mjestu na
17 dokumentu, sve do trenutka dok nam se ne kaže suprotno.

18 G. PEROVIĆ: Ja ću pokušati da pomognem.

19 P: Ovo je deo dokumenta, odnosno zapisnika. Akteri na ovoj stranici su
20 inženjer Hrvoje Šarinić, Miroslav Tuđman, predsjednik - dakle tu se misli na
21 Franju Tuđmana, i ponovo reč uzima inženjer Hrvoje Šarinić. Da li je to...
22 Hvala.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U vrhu takođe vidimo "Nikica
24 Valentić", iako ne govori baš mnogo.

25 G. PEROVIĆ: /nečujno/ u engleskoj verziji. Na B/H/S-u je nešto drukčiji
26 taj raspored.

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu. U redu. Nastavite.

2 G. PEROVIĆ:

3 P: Inženjer Hrvoje Šarinić kaže: "Dobro, ali zato je tu stvar. Oni su
4 kazali da će oni otvoriti. Dakle, čim budu, prosudba njihova da se situacija
5 smirila - to će se vjerovatno dogoditi danas - Srbi bi digli jer su postavili
6 piramide betonske, oni bi maknuli betonske piramide, a ovi bi maknuli svoje
7 kamione."

8 Miroslav Tuđman kaže: "Neka oni otvore, ali mi ćemo preusmeravati
9 saobraćaj prije toga da se ne koristi, i zbog i sa obrazloženjem da nije
10 sigurno."

11 Predsjednik Tuđman: "Ne, ne. Poslati par ovih naših civila, u civilu
12 policajaca i vojnika, da najprije da promatraju, a da posle toga izazovu
13 incident."

14 I inženjer Hrvoje Šarinić kaže: "Strateški nam je bolje da nam otvore
15 autocestu. Politički nam je slabije jer ćemo ići u akciju kad je već otvorena."

16 Kako biste prokomentarisali ovaj... ovaj razgovor na sednici VONS-a,
17 Vijeća za nacionalnu sigurnost Hrvatske?

18 O: Pa upravo to potvrđuje ono što sam sumnjao, da je otvaranje autoputa
19 izazvalo njihovu akciju, početak "Bljeska". Ustvari, zatvaranje naše autoputa.

20 P: Pokazaću Vam još jedan... Pokazaću Vam još jedan dokument. To je
21 zapisnik sa sednice istog vijeća, održane 30. aprila 1995. godine, pod
22 predsjedništvom doktora Franje Tuđmana. To je dokument Odbrane pod brojem 108.

23 G. BLACK: [simultani prijevod] Prije nego što nastavimo, časni Sude,
24 dokument koji razmatramo nije u spisu i pitam se da li Odbrana ima namjeru da ga
25 uvrsti u spis.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] I ja sam upravo htio da pitam da li
2 branilac želi da uvrsti ovaj dokument u spis.

3 G. PEROVIĆ: /nečujno/ dokaz Odbrane.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Dokument se usvaja u spis
5 kao dokazni predmet. Molim da mu se odredi broj.

6 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet
7 933.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam.

9 Rekli ste da želite da se predoči drugi dokument. Izvolite, možete
10 nastaviti.

11 G. PEROVIĆ: Što se tiče ovog drugog dokumenta, od saradnika sam
12 obavešten da nešto sa tim dokumentom, odnosno sa njim u *e-court*u nije u redu, pa
13 smo mi pripremili, za svaki slučaj, englesku verziju, prevedeni zapisnik sa
14 ove... i molio bih da se podeli Veću i Tužilaštvu. Ja ne znam da li tužilac ima
15 taj primerak.

16 Taj dokument je u i... u *e-court*u, ali kako mi je saradnik rekao, nešto
17 sa njim delimično nije u redu, pa zbog toga smo, iz predostrožnosti, pripremili
18 ova... ove prevode.

19 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, hvala. Imam primjerak i ja
20 sam primijetio da prevod u elektronskoj sudnici, da je sadržan, mislim i to samo
21 10 strana, prvih 10 strana. Pretpostavljam da je prevod koji se upravo dijeli u
22 sudnici mnogo kompletniji.

23 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Black. Hvala i
24 Vama, gospodine Perović. Gospodine Black, Vi nemate ništa protiv da se ovaj

25

26

27

28

29

30

1 dokument dâ Vijeću?

2 G. BLACK: [simultani prijevod] Ne.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Peroviću, iz radoznalosti,

4 koliko vremena Vam još treba za ovoga svjedoka?

5 G. PEROVIĆ: Ja mislim 15 minuta. Mislim 15 minuta.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Peroviću.

7 G. PEROVIĆ: Molio bih da se prikažu stranice 4830 i 4831 ovog zapisnika.

8 To je B/H/S verzija. Možda će mi kolega Black ovog puta opet pomoći; ja nemam,

9 ovaj -

10 G. BLACK: [simultani prijevod] Mislim da me precjenjujete. Nisam

11 pronašao, ali ću potražiti. Hvala Vam.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam. Znači, ipak se radi o

13 precjenjivanju, a ne potcjenjivanju, gospodine Black.

14 G. PEROVIĆ: Dakle, u pitanju su stranice 4830 i 31 ovog zapisnika. Ja

15 sam potpuno uveren u sposobnosti mog poštovanog kolege i verujem da će mi on

16 pomoći sa verzijom na engleskom.

17 G. BLACK: [simultani prijevod] Najbolje što mogu da kažem, to je da je

18 to na stranici 9 prevoda na engleski.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Black. Šta bismo mi

20 bez Vas!

21 G. PEROVIĆ: Najlepše hvala kolegi Blacku.

22 P: Dakle, to je stranica 4860 na B/H/S. Učesnici u ovom delu razgovora

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na sednici su Mladen Markač, predsjednik - dakle Tuđman, Gojko Šušak, Petar
2 Stipetić. I ja ću sada pročitati "predsjednik". Podrazumeva se da je to Tuđman.
3 "Da, jasno. Pa to sam i rekao. Jasno, jasno. Ne možemo biti, prema tome moramo,
4 znate, čak iz dva automobila i tako dalje."

5 Gojko Šušak na to kaže: "Mladene, gdje je najlakše napraviti to?"

6 Predsjednik: "Slušajte. Zapucati, jedan po našem automobilu - evo,
7 pucali su po našem automobilu. Još se daje snimak. Jasno, idu naša dva
8 automobila, i zapucali su i tako. Tako da nekakvu 'rat je fer' stvar."

9 Petar Stipetić kaže: "I ako je 8 mrtvih i ako je priopćeno 4, ako
10 stvarno ima tih 8 mrtvih, onda 4 reći da su ubijena u toj provokaciji; ime i
11 prezime ubijenih ljudi i gotovo. I to takvo priopćenje dati i ići sa time, ako
12 je provokacija i tako."

13 Na sledećoj strani istog zapisnika, to je strana 4831 na B/H/S-u, Mladen
14 Markač kaže: "Ovo je... Ovo je, da, otvoriti cestu. Mi napravimo incident. Taj
15 incident dajemo, koristimo to nakon operacije."

16 Predsjednik Tuđman kaže: "To je onda znak Jordancima da se sklone."

17 I poslednja stranica ovog zapisnika na B/H/S verziji, označena sa 4852,
18 4852 /.../ Gojko Šušak kaže: "Dobro. To ti neće djelovati toliko. To će
19 UNPROFOR."

20 Predsjednik kaže: "Čekaj. To su Argentinci gore."
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Upadica: "Gore su Argentinci, a dolje su sa strane Jordanci. Dobro, onda
2 pokušajte sa Argentincima i sa Jordancima kazati da malo spavaju, ako možete."

3 I Gojko Šušak kaže: "Naime, Pleština ima jako dobre odnose, sa
4 Argentincima posebno, to ima, a i sa Jordancima. To ćemo vidjeti."

5 Čuli ste, gospodine Periću, ove razgovore na sednici Veća nacionalne
6 odbrane Hrvatske. Šta mislite o ovim razgovorima? Možete li prokomentarisati?

7 O: To potvrđuje moja saznanja da je incident autoputu, 28. na 29. april,
8 u režiji Hrvatske, jer pouzdano znam, budući da sam bio tu noć na autoputu nakon
9 što su Hrvati, opet nožem, ubili Tihomira Blagojevića u Novoj Gradiškoj...

10 P: Hvala.

11 O: Čita... Čitavu noć sam proveo na autoputu.

12 P: Hvala. Momenat. Odgovorili ste na moje pitanje.

13 G. PEROVIĆ: Molim da se i ovaj zapisnik, odnosno dokument pod brojem
14 108, uvede kao dokaz Odbrane.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim da
16 mu se odredi broj.

17 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet
18 934.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

20 G. PEROVIĆ:

21 P: Gospodine Periću, pokazaću Vam dokument Odbrane, to je pod brojem
22 012, dokaz Odbrane. To je taj dokument. Samo malo ga uveličajte.

23 Gospodine Periću, on je... dokument je na engleskom, i kako Vi ne
24
25
26
27
28
29
30

1 govorate engleski, ja ću Vam ga pročitati.

2 "Izjava Yasushi Akashija, specijalnog predstavnika generalnog sekretara.
3 Uprkos sporazumu postignutom 3. maja 1995., o potpunom prekidu neprijateljstava,
4 ozbiljno sam zabrinut da je i danas bilo borbi u nekoliko oblasti, uključujući
5 blizinu Pakraca, i nastavljenih tenzija i pretećih akcija u oblastima na koje se
6 odnosi prekid vatre u svim sektorima."

7 I kao što vidite, na dnu ovog dokumenta stoji datum 4. maj 1995. Šta
8 možete reći o ovom dokumentu? Kako biste ga prokomentarisali?

9 O: Poznata mi je ta izjava. Očito je i gospodin Akashi spavao. 2. maja
10 su hrvatske...

11 P: Hvala.

12 O: ...snage ušle u zapadnu Sla... u Okučane...

13 P: U redu je. Hvala.

14 O: ...i prekršile sporazum.

15 G. PEROVIĆ: Molim da se ovaj dokument uvede kao dokaz Odbrane.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se usvaja u spis. Molim da
17 mu se odredi broj.

18 TAJNIK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet
19 935.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

21 Gospodine Peroviću, možete nastaviti.

22 G. PEROVIĆ: Hvala, časni Sude.

23 P: Vi ste sve vreme operacije zapad... u zapadnoj Slavoniji, sve vreme
24 operacije "Bljesak", na neki način akter događaja, je l' tako, gospodine Periću?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Recite mi, u meri u kojoj se sećate, koje su bile posledice operacije
2 "Bljesak".

3 O: Posledice su bile prvenstveno u tome što je na prostoru 507
4 kvadratnih kilometara, kol'ko obuhvata zapadna Slavonija, enormnim snagama - u
5 prvom ešelonu Hrvatske vojske 18.500, u drugom 35.000 - na 27.000 ljudi i
6 granični... praktično granične jedinice 4.000 ljudi sa običnim oružjem uz malo
7 nešto artiljerije. Znači, napad, neprimerena upotreba... prekomerna upotreba
8 sile na svoje građane, svoje državljane. Zapadna Slavonija je u kratkom roku, za
9 nepunih 36 sati, praktično očišćena od stanovništva i deo stanovništva
10 izmasakriran.

11 P: Po Vašem saznanju, koliko je poginulih ljudi u toj operaciji
12 "Bljesak"?

13 O: Iako mi poimenično raspoložemo sa 283 žrtve, poimenično, moja je
14 procena da je u zapadnoj S... Slavoniji stradalo preko 1.200 ljudi.

15 P: Samo momenat. Koliko ih je ovom prilikom napustilo zapadnu Slavoniju?
16 Mislim na srpsko stanovništvo.

17 O: Pa gotovo celokupno srpsko stanovništvo, u južnoj deli... delu zone -
18 i 1. maja i 2., nešto iz severne zone - negde oko 20.000 ljudi. A od ovih 283
19 žrtve koje imamo poimenično, 77 su stariji od 60 godina, među njima 30 žena i 10
20 dec... 10... 10-oro dece.

21 P: Hvala. Da li ste Vi svojevremeno o operaciji "Bljesak" i o njenim
22 posledicama davali izjavu Tužilaštvu Haškog tribunala i da li se sećate kada je
23 to bilo?

24 O: Dao sam izjavu, ja mislim da je 2002. Izjavu sam dao u postupku
25 protiv hrvatskog generala Markača. Bila su dva istražitelja. Mislim da je jedan
26 iz Šri Lanke, jedan Ukrajine.

27 P: Je li to 20. februar, odnosno 4. april 2001.?
28
29
30

1 O: 2001. Eh, mož... dvadeset... to sam u prostorijama Veritasa dao
2 izjavu.

3 P: Jeste li tom prilikom neka dokumenta predavali istražiteljima, vezana
4 za operaciju "Bljesak" i njene posledice?

5 O: Ja mislim da jesam. Snimak prislušnog centra o razgovoru koji vođen
6 između Hrvatske vojske, na severnom delu Pakraca.

7 P: Da li Vi imate saznanje da je neko sa hrvatske strane optužen zbog
8 ovoga što je učinjeno u zapadnoj Slavoniji?

9 O: Za sada, koliko je meni poznato, niko.

10 P: I za kraj, samo još jedno pitanje. Kad smo govorili o masakru na
11 koranskom mostu, zaboravio sam da Vas upitam ko je izvršio ovaj zločin. Zna li
12 se? Da li je identifikovano lice koje je počinilo ovaj zločin?

13 O: Izvesna osoba Hrastov, koji je navodno suđen pa oslobođen usled
14 nedostatka dokaza. To je još jedan slučaj-

15 P: Taj... Taj čovek se prezivao Hrastov?

16 O: Da.

17 P: On je, kažete, suđen i oslobođen u nedostatku dokaza?

18 O: I predstavlja nacionalnog heroja Hrvatske.

19 P: Kažete da predstavlja nacionalnog heroja Hrvatske. Šta to znači?

20 O: Pa znači je da je ugledan građanin Hrvatske.

21 P: Da li Vam je poznato da li je predsednik Tuđman svojevremeno ovog
22 čoveka odlikovao?

23 O: Tačno. I tu informaciju imam, da je odlikovan.

24 P: Hvala najljepše.

25

26

27

28

29

30

1 G. PEROVIĆ: Ja sam završio svoje glavno ispitivanje, časni Sude. Hvala
2 Vam.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam mnogo, gospodine Peroviću.
4 Izvolite, gospodine Black.

5 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude.

6 Unakrsno ispituje g. Black:

7 [Tužilac ispituje putem prevoditelja]

8 G. BLACK: [simultani prijevod] Gospodine Periću... Kao prvo, zamolio bih
9 da se spusti grafoskop kako bih mogao da vidim svjedoka jasno.

10 P: Gospodine Periću, ja se zovem Colin Black. Ja sam, kao što ste
11 shvatili, jedan od tužilaca u ovom predmetu. Imam nekoliko pitanja za Vas.

12 O: Samo izvolite. Hvala.

13 P: Vi ste cijelu svoju karijeru proveli u Jugoslovenskoj narodnoj armiji
14 i moglo bi se reći da ste ponosni na svoje službovanje u JNA. Da li je to tačno?

15 O: Tačno je.

16 P: A isto tako ste ponosni na ono zašto ste misli da predstavlja?

17 O: Nisam razumeo.

18 P: Moje je pitanje bilo: Da li ste Vi ponosni na ono što JNA
19 predstavlja? A da objasnim: prije 90-ih godina, a sasvim sigurno u Titovo
20 vrijeme, mislim da ste i Vi sami rekli da je jugoslovenska armija bila rasadnik
21 jugoslovenskog osjećaja, primjer bratstva i jedinstva u Jugoslaviji, zar ne?

22 O: Da.

23 P: I Vi ste bili ponosni što ste dio toga, zar ne?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Tačno.

2 P: Kada su se pojavile nacionalne podjele, za Vas je to bilo
3 uznemirujuće. Da li bi se tako moglo reći?

4 O: Moglo bi se reći uznemirujuće i gotovo bi rekô očekivajuće.

5 P: Da li se to odnosilo na nacionalna neprijateljstva i nacionalizam na
6 svim stranama ili samo u Hrvatskoj i Sloveniji, ili je to bila reakcija koja se
7 pojavila na svim stranama? Da li je bilo tog etničkog ekstremizma na svim
8 stranama?

9 O: Od 1980., dakle nakon smrti Tita, osećali smo, armijski sastav
10 profesionalni, da u jedinicama na prostoru i Hrvatske i Slovenije dešavaju se
11 neke čudne stvari, delom iz vrha, a delom iz baze. Znači, na teritoriji i u
12 sistemu rukovođenja i komandovanja jedinicama. Ako mogu pojasnit' koje čudne
13 stvari, ja ću pojasnit'.

14 P: Da, ako biste ukratko mogli da objasnite šta mislite.

15 O: Prvo, u kadrovskoj politici /.../ nije, posle Titove smrti, toliko
16 bila važna sposobnost, profesionalnost, već su se počeli mnogo koristiti
17 nacionalni ključevi, po pitanju uzdizanja starešina, postavljanja na odgovorne
18 dužnosti. Drugo, išlo se na smanjivanje jedinica JNA, kao celine. Najveći broj
19 se odnosio na smanjene jedinice na prostoru Hrvatske i Slovenije. Tako da smo
20 imali čitav kordunsko-lički bastion upražnjen bez živih sastava. 1989. smo
21 dočekali da smo imali živi sastav, jedan bataljon u Petrinji, jedan u Karlovcu,
22 a drugo je sve bilo rezervni sastav, dakle ešalon B. A ešalon... Malo je živih
23 jedinica bilo.

24 Druga stvar, počelo se grupirati na nivo operativno-strategijskih
25
26
27
28
29
30

1 sastava, da rukovodeći kadar pretežno bude iz republike u kojoj je stacioniran
2 operativno-strategijski sastav. Ako je to, recimo, bila 9. armija u Ljubljani,
3 da tamo budu Slovenci, u Zagrebu Hrvati, u Sarajevu Muslimani - što smatram da
4 nije bilo dobro.

5 Sledeća stvar, počelo se sa nekim čudnim zahtevima koji su nama bili
6 neuobičajeni. Slovenci su preko medija *Mladine* tražili da se u JNA govori
7 slovenski jezik, da se na slovenskom komanduje, da se vojnici Slovenci na
8 regrutuju u ostale repubrig... republike, nego u jedinice koje služe vojni rok u
9 Sloveniji. Dakle, počela je armija pucati po nekim nacionalnim šavovima. To je,
10 za nas profesionalne vojnike, bilo na nižem nivou taktičkom, operativnom, nekako
11 neprihvatljivo šta se to od vrha dešava u ru... u lancu rukovođenja i
12 komandovanja, da se takve stvari dozvoljavaju. To je ono što je bilo
13 neuobičajeno, naročito nakon raspada 14. Kongresa; e, onda se već jasno videlo
14 da svi događaji koji se reflektuju u društvu, prelamaju se i u armiji. Evo, u
15 najkraćem to.

16 P: U vezi sa ovim što ste nam upravo rekli, da li je tačno da su sasvim
17 sigurno neki ljudi, a naročito rukovodstvo u Hrvatskoj i Sloveniji, imali malo
18 drugačije gledište o JNA, da su oni bili nešto sumnjičaviji u pogledu JNA nego
19 što ste bili Vi? Je li to tako?

20 O: Pa znate šta, pošto se ja bavim dosta istorijom pa sam onda rekô da
21 je to praktično, ovaj, treće neverstvo. Tu zajednicu Jugoslaviju, i Slovenci i
22 Hrvati, odnosno njihova rukovodstva, ne govorim narod, uvek su koristili kad to
23 njima odgovara. E, kad im ne odgovara, onda su okretali leđa. Tako je isto i sa
24 vojskom.

25 Kao što je to bilo u Kraljevini Jugoslaviji, jedina zemlja u svetu koja
26 je nacizam dočekala, načist... nacističke trupe u Zagrebu cvećem, to je bila...

27

28

29

30

1 bio Zagreb. I tada kada je počeo raspad te vojske Kraljevine Jugoslavije, slično
2 se dešavalo, po sličnom obrascu, raspad i ove vojske, JNA. Prema tome, mogu da
3 kažem to je ono što -

4 PREVODITELJICA: Mikro -

5 G. BLACK: [simultani prijevod]

6 P: Oprostite što Vas prekidam, ali mislim da ne moramo govoriti o opštoj
7 istoriji. Prije kraja dana, zamolio bih da mi odgovorite na pitanje: da li je
8 tačno da je rukovodstvo, a i neki ljudi u Sloveniji u Hrvatskoj, da su drugačije
9 gledali na JNA od Vas, da oni nisu imali povjerenja u JNA i da nisu smatrali da
10 JNA predstavlja njihove vlastite interese? Da li je to tako?

11 O: Znae, kad ste mi rekli da ostavimo istoriju - ako je istorija
12 učiteljica života, onda nešto možemo naučiti iz te istorije. Upravo to nama hoće
13 uzeti, da se ne osvrćemo na istoriju, da ne učimo ono... Sve što se dešavalo,
14 desiće se. I tako je taj... na tom prostoru tako. A -

15 P: Gospodine. Gospodine. Oprostite. Dozvolite da Vas prekinem. Ja ne
16 tražim od Vas da zaboravite istoriju, već samo da se fokusiramo na neke
17 konkretne teme. Mislim da ste upravo počeli da odgovorite na moje pitanje, a to
18 je: kako su na JNA gledali u Sloveniji i Hrvatskoj? Molim Vas samo da to
19 završimo prije pauze.

20 O: /nečujno/ profesionalna vojska u starešine profesionalne, vojnici, to
21 kako su gledali u Sloveniji, Hrvatskoj, vlast - oficijelna vlast, ne narod. To
22 je njihov problem, kako su oni gledali, ali za nas je to bilo neprihvatljivo,
23 usmereno na razbijanje zajednice Jugoslavije i to smo doživeli kao atak na JNA,

24

25

26

27

28

29

30

1 od Demosa, kad je pobedio u Sloveniji, i HDZ u Hrvatskoj, jer su nas odma'
2 proglasili jugočetničkom, srbočetničkom, jugokomunističnom, i ne znam kako sve
3 nas nisu proglasili. A ta ista a... armija je bila narodna.

4 Ona je u Sloveniji izgradila više telefonskih veza, priključaka,
5 vodovoda, nego što su izgla... izgradile civilne strukture. I u Hrvatskoj.

6 P: Ukratko, dakle, da, na JNA su gledali drugačije, barem što se tiče
7 rukovodstva Hrvatske i Slovenije, je li tako?

8 O: Tačno. Gledali su kao na neprijateljsku vojsku.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] U redu. Hvala. Mislim da je ovo trenutak
10 kada bismo mogli prestati sa današnjim danom.

11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Za danas završavamo s radom i
12 nastavljamo sutra u 9.00h ujutro.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

14 ...Sjednica završena u 13.47h.

15 Nastavak zakazan za četvrtak,

16 07.09.2006., u 9.00h.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30